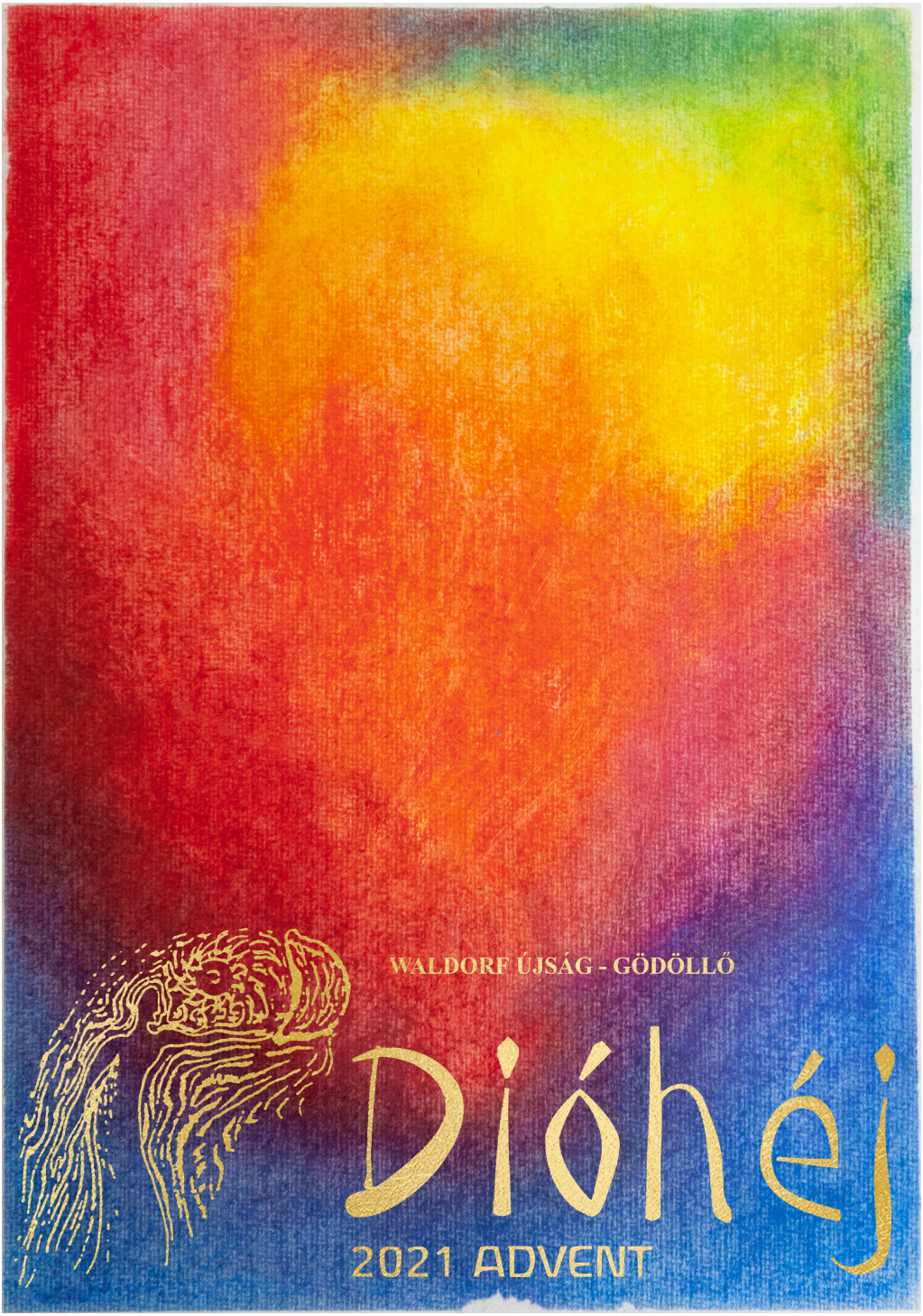
WALDORF ÚJSÁG - GÖDÖLLŐ
Dióhéj
2021 ADVENT

TARTALOM

Forgács Erzsébet: Beköszöntő

Pedagógia és művészet:

„Mély bizalom kell, hogy bennünk éljen…" – Forgács Erzsébet írása
A fül, mint ősi szerv
Agatha Christie: Csillag Betlehem felett
Michaela Glöckler: Az ősbizalomtól az önbizalomig – Kuntz Orsolya fordítása
Karl König karácsonyi gondolatai
Részletek Freya Jaffke: Ünnepek az óvodában és a szülői házban c. könyvéből
Mit szeretnének a gyerekek? - Skoda Mercédesz fordítása

Arcok:

Kecskés Judit interjúja Hruska Marekkel

Iskolai élet:

Bazár 2021 – vagy annál sokkal több? – Richter Bea írása

Közösségi élet:

Memorandum – Szemléletváltást a járványpolitikában!
Gazda Bernadett írása a bizalomról

Ajánló:

Kuntz Orsolya összeállítása Jesper Juul magyarul megjelent könyveiről
Gyarmati Judit: A szabadság geometriája – könyvajánló

Életmód:

Kőhalmi Luca kézműves oldala

BEKÖSZÖNTŐ

„Csak a bizalom tarthat fel a különféle kísértések között."
(Mikszáth Kálmán)

Advent van, amikor a kísértések megpróbáltatásainak közepette úgy kell helyt állnunk az egyre növekvő sötétségben, hogy az angyalok is eltávolodnak tőlünk. Ha nincs bennünk bizalom, mi segíthet át minket?

A bizalom emberi létünk egyik legfontosabb alapfeltétele, és egyben legnagyobb csodája is. A világba, a körülöttünk lévő emberekbe vetett feltétel nélküli bizalom nélkül nem működne a szocializáció, nem volnánk képesek eligazodni a világban.

Az újszülött a szellemvilágból, az Atya birodalmából érkezik közénk, az egységből eredő ősbizalom állapotát hordozva. Az ősbizalom az a testet, lelket és minden sejtet átható hit, hogy a világ megtart, hordoz, támaszkodhatom rá, nem fenyeget veszély. Ebből az ősbizalomból fejlődik később az önbizalom. Ha bízunk, megnyílunk, és rá merünk hagyatkozni a történések menetére. Ez azt jelenti, hogy teljes szívvel és elmével tudunk hinni abban, hogy az élet jót akar nekünk. Vagyis képesek vagyunk rábízni magunkat a GONDVISELÉSRE, elfogadni a sorsunkat, azzal a mély meggyőződéssel, hogy "minden, ami áramlik felénk, egy bölcsességteljes világkormányzásból fakad".

Egész életünk arról szól, hogy társas kapcsolataink révén is ráleljünk erre az ősbizalomra, mellyel megszülettünk. Mert a bizalom a saját lényegünk! És aki bízni tud, az nem azt erősíti, akiben vagy amiben bízik, hanem önmagát. Manapság azonban életképességünk egyik mutatója, ha csak abban bízunk, akinek a megbízhatóságáról meggyőződtünk. De nevezhető-e ez bizalomnak? Hiszen ez nem rólunk szól, hanem a másik megbízhatóságáról! Megbízni egy ismeretlenben, az a saját méltóságunkból fakad, ezért képesek vagyunk a bizalmat megelőlegezni. Tehát még az sem tud megfosztani tőle, ha valaki méltatlannak bizonyult rá. Mert aki bízik, mindenkiben bízik. Csak így lehetséges, hogy bármi történjék is, azt bizalommal fogadja. Létezésünknek ez az alapminősége sérthetetlen, legyőzhetetlen és túlmutat a személyesen.

Máriának az égi szférákból hozza a hírt Gábriel az Angyali Üdvözlettel: „Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes! Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse..." S bár hozzáteszi: „Ne félj!", de mégis: micsoda bizalom, milyen mélységes hit lakozott Máriában, hogy igent mondott az ismeretlenre, teljes lényiségével el- és befogadva azt!

Mária alakja örök reprezentánsa a jövőbe, a létesülőbe vetett bizalomnak; aki elfogadja a magasabb erők döntését, hogy Isten Igéje beteljesüljön, és megtanít a sürgetés nélküli, türelmes várakozásra. A kiváráshoz is bíznom kell abban, hogy egy kozmikus bölcsesség "tudja", mikor jön el valaminek az ideje. Ez a reményteljes várakozás adjon nekünk is biztatást a nehéz időszakokban és az év legsötétebb napjaiban is Advent idején, mert:

„Ez a tudás része annak, amit ebben a korszakban meg kell tanulnunk: abszolút bizalomból élni, minden egzisztenciális biztonság nélkül. Bizalom a szellemvilág mindenkor jelenlévő segítségében. Ez az egyetlen létező segítség, ha reményünket és bátorságunkat nem adjuk fel." (Mihály korszakának meditációja)

Forgács Erzsébet

PEDAGÓGIA ÉS MŰVÉSZET

MÉLY BIZALOM KELL, HOGY BENNŰNK ÉLJEN....

„De csöndes szóval eltűnődve mondom:
bizalmam sarkig kitárult kapu,
nem verhet rá lakatot a gyanú,
ki-bejár rajta bárki szabadon.
Egy besurrant csaló tiszteletére
nem állítok őrséget tíz igaznak."

(Garai Gábor)

Karácsony a szeretet ünnepe. Szinte gondolkodás nélkül használjuk ezt a mondatot, és bizony egyre inkább csak kiüresedett szólamként hat.

Mit jelent nekünk, mai embereknek a szeretet? Már akkor elakadunk, ha a szeretet fogalmát meg akarjuk határozni. Az ókori görögöknek legalább öt szavuk volt a különféle szeretetminőségek kifejezésére. Mi csak körülírni tudjuk az ezzel kapcsolatos érzéseinket, de ezt is legtöbbször negatív formában. Vagyis sokkal inkább azt tudjuk, hogy mi nem nevezhető szeretetnek.

Van egy dolog azonban, amiben filozófusok, pszichológusok és mi, átlagemberek is egyetértünk: bizalom nélkül nincs szeretet! A szeretet és a bizalom egy tőről fakad. Az egységérzés bizalma a szeretet.

Pilinszky azt mondja, hogy: "Az igazi szeretet próbája egyedül az, hogy nem fél a másik ember szeretetétől, hogy elegendő benne a szelídség, a türelem és az alázat ahhoz, hogy elfogadja azt."

Mária Isten-szeretete is ilyen. Az angyal által közvetített isteni kinyilatkoztatás számára a szeretet bizonyossága, mely az Atyával való egység megkérdőjelezhetetlenségével azonos. Ezt a kinyilatkoztatást isteni sugallatnak is hívhatjuk, melyre teljes bizalommal hagyatkozik Mária. Valami ilyesmiről kapunk csodálatos képi megjelenítést a "Mária füle által való születés" ábrázolásokon.

Erről a szokatlan és különleges "Angyali üdvözletről" Nick van Niekerk újságcikkéből értesültem, akitől megtudhatjuk, hogy a német városban, Würzburgban lévő Mária-templomban, az északi kapu fölött van egy timpanon, mely "Mária üzenetét" tárja elénk. Ezen a domborművön egy tömlőszerű vezetéket látunk, ami a mennyben trónoló Atyaisten szájától Mária füléig húzódik. Ezen siklik lefelé meztelenül a kereszttel díszített

Jézus-gyermek Mária füléhez. Mária fülénél egy galamb látható.

A mű 1400 körül keletkezett, de, mint kiderült, már jóval korábban is megjelent ennek a kapcsolatnak a bemutatása Isten szája és Mária füle között. A IV., V. században szilárdan élt a hit, hogy Isten fiának fogantatása Mária fülén keresztül történt, és ezáltal maradt érintetlen a szüzessége.

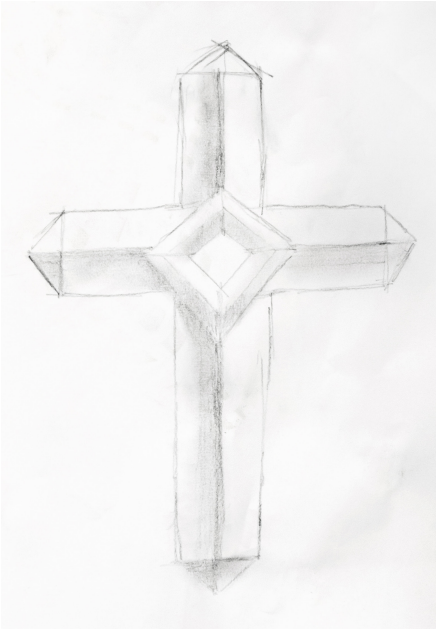

Bihari Márton, 8. osztály

Ez a felfogás mára alig ismert. Európában csak néhány helyen, pl.: Amiens-ben vagy Alsó-Ausztriában találunk még ilyen nyomokat.

A fülön keresztül való fogantatás azonban nem keresztény sajátosság, hanem univerzális jelenség. Még C. G. Jung is ír arról, hogy a mongol Buddha az anyja fülén keresztül fogant.

A szellem által történő fogantatásnak ez az elfeledett értelmezése nyilvánvalóan egy rejtett igazság jelképes kifejezője, egy mélyen szellemi keresztény igazság modellje. "A hit hallás által jön" — mondja Pál apostol.

Máriát gyakran ábrázolják úgy, hogy nem néz rá az angyalra, csak a hangra figyel. Megingathatatlan hite elég a hallottak befogadásához. A hallás révén egymás részévé válunk, írja a szerző. A valódi hallgatás önfeledtség. Amíg a szó cseng, a fül "odahallgat", a másik rendelkezésére áll. Egy rövid időre feladjuk saját magunkat, ám az önfeledtségünk röpke pillanatában megfogan valami új.

Mária hittel teli bizalmának számomra egyik legszebb kifejezője Agatha Christie: Csillag Betlehem felett című novellája. Az izgalmas krimijei által ismertté vált írónő ebben a műben teljességgel új oldalát mutatja meg.

Elénk varázsolja a hajdani Názáretet, ahol Máriának, a szűz hajadonnak megjelenik egy másik angyal is, a kísértés angyala. Mária elé vetíti Jézus Krisztus eljövendő sorsát és szenvedéstörténetét, hogy döntsön arról, éljen vagy meghaljon-e a fia. De Mária nem bírálja fölül Isten magasságos tervét, megbízik az Úr döntésében.

A bizalomban az a bölcsesség rejlik, hogy a jövő jót is és rosszat is tartogathat, és nem mindig azt kapjuk, amit akarunk, de mindig azt, amire szükségünk van.

A mai ember is folyamatosan ki van téve a kísértéseknek, de már hiányzik belőle Mária bölcsessége. Kultúránk és korunk legnagyobb problémája az egymással szembeni beteges bizalmatlanság. A bizalmatlanság mögött az emberi ter-

mészetbe vetett hit hiánya húzódik meg. Rudolf Steiner számára az embereknek önmagukba és másokba vetett bizalma minden közösség alapja. Enélkül a bizalom nélkül eluralkodik az önzés. Azonban nem vak bizalomra gondol, hanem valamire, ami a szeretet által hordozott emberi tudásból fakad.

Karácsony a szeretet ünnepe. Bizakodjunk, hogy idén újra együtt lehetünk szeretteinkkel, és hogy a szív bölcsessége által ismét megtelik tartalommal ez a kijelentés. Ehhez azonban bíznunk kell az égiekben és egymásban is. Merj bízni, mert "a bizalom oázis a szívedben, amelyet a gondolkodás karaván sosem ér el." (Kahlil Gibran)

Forgács Erzsébet

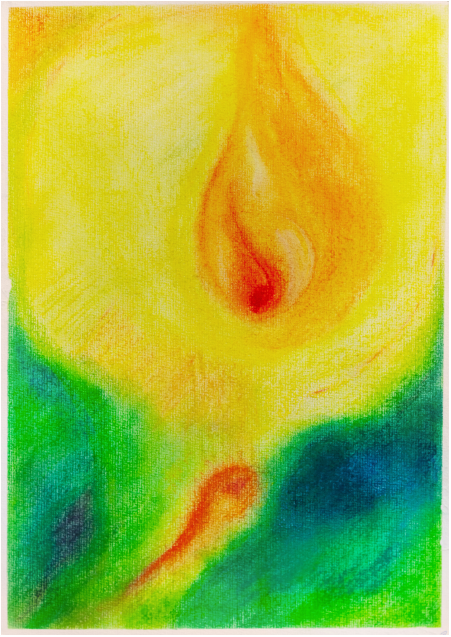

Richter Beatrice, a 7. osztály tanítója

A FŰL, MINT ŐSI SZERV

A Mária füle által való fogantatás egy mélyen szellemi keresztény igazság modellje: „A hit hallás által jön", mondja Pál. Máriát gyakran úgy ábrázolják, hogy nem néz az angyalra, hanem csak a hangját hallja. Mivel hívőként hallja Isten igéjét, ezért hisz benne.

A fület a fej női részének is nevezik. A hallás olyan tudatosság, ami maximális figyelemmel és minimális előítéleti szándékkal rendelkezik. A fül maga nem visz véghez semmit, nem teremt semmit, nem tehet semmi rosszat, csak választ a felajánlott információk közül, és ha valami nem a kedvére való, akkor meg se hallja. A fül és az ősiség egymáshoz közel álló fogalmak. Hallószervünk a legősibb szervünk. A fül az első érzékszerv, ami a magzatban kialakul, és amikor eljön a halál ideje, a hallás az utolsó érzék, ami elhagy minket. A francia hallásterapeuta és fül-orr-gégész orvos, Alfred Tomatis[(1920-2001) kiváló példával szolgál erre. Egy francia anya látogatta meg a kislányával fejlődési rendellenesség miatt. Amikor a kislány nyelvtanulásra fogékony korban volt, csak angolul beszélt, miközben a nevelése során és a családban csak franciául beszéltek hozzá. Az anya behatóbb kikérdezése után kiderült, hogy a terhessége első hónapjaiban sokat dolgozott tolmácsként angol nyelvterületen. Megvolt tehát a rendellenesség oka!

A hallás tehát a terhesség korai szakaszában kialakul. A magzat hallja az anyja hangját, és még mielőtt gondolkodna, megerősödik benne az a meggyőződés, hogy valaki egy vele. Az egységérzés bizalma a szeretet.

Ugyanakkor kialakul annak is a lehetősége, hogy később megtanuljon befelé hallgatni „a csend hangjára" vagy arra, „amit a szellem hirdet az új élterületről". Ehhez nincs szükség misztikus képekre.

Hogyan fejleszthetjük a *belső hallást* és látást? Milyen *életszemlélettel* kell rendelkeznie annak a személynek, aki erre törekszik?

Tat a következő kérdést teszi fel Hermésznek: Miféle ember az ilyen, Atyám?

Olyan ember, aki keveset beszél és kevés dologra hallgat. Mert aki arra fordítja az idejét, hogy vitatkozik és vitákat hallgat, az árnyakkal harcol. Végül is Isten, az Atya, a Jó ki nem mondható, sem a (közönséges) fül nem képes meghallani.

Azonban csak akkor fejleszthetjük a belső hallásunkat, ha a külső hallásunkat is tökéletesítjük társadalmi értelemben. A hallás az érzékelés kivételes módja, ezt már korábban láttuk. A hangokat nem lehet megváltoztatni, sem elnyomni. A szemeinket becsukhatjuk, az orrunkat befoghatjuk, az érintést és az ízlelést mellőzhetjük. A füleinket azonban nem tudjuk bezárni. Ahogy „a szem a láb lámpása", ami fényt vet a látott tárgyakra, a fül olyan, mint egy „doboló" membrán, mint egy kagyló, amelyben az óceán hangja visszhangzik. A hang által mérjük fel a távolságot és mások közelségét.

A hallás egy olyan folyamat, ami által a másikká válunk és lehetővé tesszük a másiknak, hogy a részünkké váljon. A valódi hallgatás önfeledtséget keres, nem önkifejeződést. Egyenlő partnerek párbeszédében a hallgató a szerény, befogadó fél helyzetében van. Amíg a szó cseng, a fül „odahallgat", a másik rendelkezésére áll. Egy rövid időre föladjuk saját magunkat, ami után magunkhoz visszatérünk és elfogadjuk, vagy elutasítjuk a mondottakat.

Önfeledtségünk röpke pillanatában azonban valami új dolog születik!

Szerző: Dick van Niekerk

Forrás: https://www.logon.media/hu/maria-fule-altal-valo-szuletes

AGATHA CHRISTIE: CSILLAG BETLEHEM FELETT

Mária a jászolban alvó csecsemőre pillantott. Az állatokon kívül más nem volt az istállóban. Amint mosolyogva nézte a gyermeket, büszkeséget és boldogságot érzett.

Hirtelen szárnysuhogás hallatszott. Mária megfordult, és az ajtóban egy csodálatos angyalt pillantott meg. Az angyal a reggeli nap fényességével ragyogott, és arcának szépsége úgy elkápráztatta Máriát, hogy kénytelen volt fejét elfordítani e rendkívüli jelenségről. Az angyal megszólalt, olyan hangon, mint egy aranytrombita zengése:

– Ne félj, Mária…

És Mária így válaszolt csendes, szelíd hangján:

– Nem félek, Isten szent angyala, de arcod fénye elvakít.

És az angyal így szólt:

– Beszélni akarok veled, azért jöttem.

– Szólj, szentséges angyal, hadd tudjam meg az Úr parancsát.

– Nem paranccsal jöttem. Miután kedves vagy Isten előtt, megengedtetett neked, hogy segítségemmel a jövőbe láthass – szólt az angyal.

Bakó Szófia, 2. osztály

– Az ő jövőjébe? – Várakozásteljes öröm ragyogott Mária arcán.

– Igen – szólt kedvesen az angyal. – Az ő jövőjébe. Add a kezed!

Mária megfogta az angyal kezét, amely égetett, mint a tűz, de nem hagyott sebet. Kissé visszahőkölt, de az angyal ismét megnyugtatta:

– Ne félj! Én halhatatlan vagyok, te pedig halandó, ezért érintésem idegen számodra. – Ekkor kitárta hatalmas szárnyát az alvó gyermek felett, és így szólt:

– Nézz a jövőbe anya,és lásd fiadat!

És amint Mária maga elé tekintett, az istálló falai hirtelen köddé váltak szeme előtt, és egy kertet látott. Éjszaka volt, ragyogtak a csillagok, és a kertben egy férfi térdre borulva imádkozott. Mária anyai szíve azt súgta, hogy aki ott térdel, az az ő fia. Hirtelen így szólt magában:

– Jó ember lett belőle, istenfélő ember, Istenhez imádkozik.

Ekkor a férfi felemelte fejét, és Mária lélegzete elállt az arcára kiült lelki gyötrelem láttán. Ilyen keserű kínszenvedésnek még soha nem volt tanúja. A férfi tartásán látszott az elhagyatottság, amely szinte a földre sújtotta. Istenhez imádkozott, és könyörgött, hogy a kínszenvedés pohara vétessék el tőle, ám kérésére nem érkezett válasz.

Mária felkiáltott:

– Miért nem válaszol neki Isten, és miért nem vigasztalja meg?

És hallotta az angyal hangját, amint így szólott:

– Nem egyezik Isten tervével, hogy vigaszt kapjon.

Mária alázatosan fejet hajtott és így szólt:

– Nem ismerhetjük Isten kifürkészhetetlen terveit. De hát nincsenek ennek a férfinak – a fiamnak – barátai?

Az angyalszárny suhogása hallatszott, és a kép változott. A kert másik része jelent meg, ahol Mária mély álomba esett embereket pillantott meg. Keserűséggel telve így szólt:

– A fiamnak most szüksége van rájuk, és nem törődnek vele?!

Az angyal így szólt:

– Ezek csak esendő emberek.

– De a fiam jó. Jó és becsületes – gondolta Mária.

Ekkor újra suhogott az angyalszárny, és Mária egy hegyre kanyargó utat pillantott meg. Az úton három embert látott, akik hátukon keresztet hurcoltak egy római katonákból álló csapat kíséretében, mögöttük nagy tömeg kígyózott.

– Mit látsz most? – kérdezte az angyal.

– Három bűnözőt, amint a kivégzésükre mennek.

Amikor a bal oldalon lévő férfi kissé visszafordult, Máriát megrémisztette a csalárd és kegyetlen arc. Ekkor a középen haladó férfi megbotlott, majdnem el is esett. Mária borzadva ismerte fel.

– Nem, nem, az nem lehet, hogy bűnöző lett a fiamból! – jajdult fel.

Az angyalszárny újra meglebbent, és Mária három keresztet látott a hegytetőn. A középsőn a haláltusában kínlódó férfiban felismerte fiát. A keresztre feszített kiszáradt ajka megnyílt, és ezt mondta:

– Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?

Mária felkiáltott:

– Nem, nem, ez nem lehet igaz! Ő nem tehetett semmi rosszat. Itt valami rettenetes tévedés történhetett. Néha előfordul ilyesmi. Összetévesztették valakivel, másnak a bűneiért szenved!

Az angyal újra megsuhogtatta szárnyát, mire most azt a férfit pillantotta meg Mária, akit a legjobban tisztelt a földön, a jeruzsálemi templom főpapját. Nemes külsejű ember volt, és Mária csak ámulva nézte, amint ünnepélyesen feláll, megtépi ruháit, majd így kiált:

– Ez a férfi istenkáromló!

Mária tekintete a főpap előtt álló férfira esett, akit istenkáromlással vádoltak. Az ő fia volt az! A kép ekkor hirtelen eltűnt, csak a sárból készült istálló falai látszottak, és Mária reszketve, megtört hangon folytatta:

– Nem tudom elhinni… nem tudom elhinni… az én családom istenfélő. És József családja is. Fiunkat gondosan neveljük majd a vallás gyakorlására, hogy tisztelje és becsülje az ősi hitet. A mi fiunk soha nem eshet az istenkáromlás bűnébe, képtelen vagyok elhinni! Mindaz, amit mutattál, nem lehet igaz!

És az angyal így szólt:

– Nézz rám, Mária!

Mária az angyalra tekintett, és látta a ragyogó fényt, amely körülvette szép arcát. S szólt az angyal:

– Amit megmutattam neked, az az igazság. Mert én vagyok a hajnal angyala és a hajnali igazság fénye! Hiszel most már nekem?

És Mária, bár akarata ellenére, de érezte, hogy amit az angyal kinyilatkoztatott, az valóban az igazság volt. Nem kételkedett többé. Szeméből ömlöttek a könnyek, amint a jászol fölé hajolt, karját kitárva, mintha védelmezni akarná a csecsemőt.

– Gyermekem, tehetetlen gyermekem, mit csináljak, hogy megmentselek? Hogy megkíméljelek attól, ami terád vár. Nemcsak a bánattól, a fájdalomtól, de attól a gonoszságtól is, ami szívedben fog megtelepedni. Jobb lett volna neked, ha soha nem születsz erre a világra, vagy az első lélegzetvételeddel meghaltál volna, mert akkor tisztán és romlatlanul térhettél volna vissza Istenhez!

És az angyal így szólt:

– Ezért jöttem hozzád, Mária.

– Hogy értsem ezt?

– Láttad a jövőjét. Alkalmat kaptál, hogy eldöntsd, gyermeked éljen vagy meghaljon.

Mária lehajtott fejjel, elfojtott zokogással suttogta:

– Isten nekem adta… Ha Isten az ő irgalmában most elvenné tőlem, az nagy kegyelem lenne, és bár szívem megszakadna, mégis meghajolnék Isten akarata előtt.

Az angyal gyengéden így válaszolt:

– Mária, ezúttal nem vagy alávetve Isten törvényének. Tiéd a döntés lehetősége. Láttad a jövőt. Határoznod kell gyermeked sorsa felől. Élete vagy halála tőled függ.

Mária rövid ideig hallgatott. Olyan asszony volt, aki mindent lassan és alaposan megfontolt. Tanácsot várva az angyalra nézett, de hasztalan, mert az teljesen ragyogó szépségében megközelíthetetlen volt.

6. osztályosok alkotásai

Mária átgondolta az eléje vetített képeket: a kínszenvedést a kertben, annak az embernek szégyenletes halálát, akit Isten elhagyott utolsó órájában. Újra fülébe csengett a borzasztó szó: „Istenkáromlás…" Arra gondolt, hogy ebben az órában az alvó csecsemő még ártatlan, tiszta és boldog… Nem tudott dönteni, gondolatai továbbfutottak, újra és újra meghányta-vetette a látott képeket. Néhány olyan részlet is eszébe jutott, amely csak most került tudata felszínére.

Például felbukkant előtte a jobb oldali kereszten haldokló férfi arca. Valójában nem árulkodott gonoszságról, sőt, amint a középső kereszt felé fordult, szeretetet, bizalmat és rajongást fejezett ki. Ez az ember az én fiamra nézett ilyen tekintettel! – gondolta Mária. Hirtelen élesen és tisztán a fia jelent meg lelki szemei előtt, amint a Getszemáni-kertben álomba merülve találta barátait. Arcán a kimondhatatlan szomorúság mellett megértés és szeretet is látszott. Mária így gondolkozott: „Ez az arc egy jó ember arca…", és újra látta fiát, amint vádlottként áll Kalifás előtt. Most nem az előkelő főpapot, hanem a vádlottat figyelte, akinek tekintetéből hiányzott a bűntudat. Máriát aggodalom töltötte el.

És az angyal ezt kérdezte:

– Választottál, Mária? Megkíméled fiadat a bűnözéstől, a szenvedéstől?

Mária lassan így válaszolt:

– Én, a tudatlan, egyszerű asszony nem érthetem meg Isten magasságos tervét. Az Úr nekem adta ezt a gyermeket. Életét csak az Úr veheti el, aki minden élet forrása, én nem rendelkezem felette. Lehetséges, hogy gyermekem életében lesznek olyan összefüggések, melyeket én nem érthetek meg pontosan, mert az imént csak kis részleteit láttam egy nagy képnek. Én nem vehetem el gyermekemtől az életét, mert azt ő Istentől kapta.

– Gondold meg jól! – mondta az angyal. — Fektesd karomba a gyermeket, és én visszaviszem Istenhez!

– Vedd karodba, ha ez Isten parancsa – mondta Mária —, de én nem segítek!

Hirtelen fény támadt, és az angyal nagy szárnysuhogással eltűnt. Ebben a pillanatban lépett be József, és Mária elmondta neki a történteket.

– Helyesen cselekedtél, asszony – szólt. – És ki tudja, talán hazudott az angyal.

– Nem. Nem hazudott – felelte Mária.

– Egy szót sem hiszek az egészből – mondta József. – Gondosan fogjuk nevelni fiunkat, mert a műveltség a legfontosabb. Különösen a vallás oktatása. A műhelyben fog dolgozni, és szombatonként velünk jön a zsinagógába, minden ünnepet és tisztulási szertartást megtartunk majd. – József a jászolra pillantott. – Nézd, hogy mosolyog!

Valóban, a fiúcska ragyogva anyja felé nyújtotta kezét, mintha ezt akarná közölni:

– Helyesen cselekedtél…

Eközben fent, a kék égbolt magasában az angyal remegett a dühtől sértett büszkeségében.

– Ha elgondolom, hogy kudarcot vallottam egy ilyen együgyű, tudatlan asszonnyal! Nos, akad majd alkalom! Egyszer eljön az a nap, amikor fia éhes, fáradt és gyenge lesz. Akkor majd egy magas hegycsúcsról megmutatom neki földi birodalmamat, és országaim urává teszem őt. Uralkodni fog minden város, király és nép felett. Hatalmat adok neki majd arra, hogy véget vessen minden háborúnak, minden elnyomásnak és éhínségnek. Ha csak egyszer, egyetlen gesztussal imádna engem, megtehetné, hogy békét, bőséget, megelégedést és jóakaratot árasszon szét a földön. Ő lehetne a jóság hatalmának legelőkelőbb képviselője. Biztos vagyok abban, hogy ennek a kísértésnek nem tud majd ellenállni!

És Lucifer, a hajnal angyala, felfuvalkodottságában és tudatlanságában felnevetett, majd lángoló üstökösként átvillant az égen, és lezuhant a legmélyebb mélységbe.

És keleten az egek három őre az Úr elé járult, és így szólt:

— Hatalmas fényt láttunk az égen. Bizonyára nagy ember születését jelzi.

Mindenki e jelekről és a jövendölésekről beszélt, kivéve egy öregembert:

– Istentől való jel? Istennek nincs szüksége jelekre és csodákra. Sokkal valószínűbb, hogy ez a jel a sátántól ered. Az én véleményem szerint, ha Isten közénk jönne, azt feltűnés nélkül tenné…

Az viszont igaz, hogy az istállóbeli társaság hangosan vigadozott, a szamár iázott, a lovak nyerítettek, az ökrök bőgtek, a férfiak és a nők pedig nagy mulatozással köszöntötték a gyermeket, aki nevetett, gügyögött és kedves volt valamennyiükhöz.

– Látjátok?! – harsogták az emberek —, mindenkit szeret! Soha nem született még ilyen gyermek a világra!

AZ ŐSBIZALOMTÓL AZ ŐNBIZALOMIG

DR. MICHAELA GLÖCKLER

Dr. Med. Michaela Glöckler az antropozófus orvoslás képviselője, a németországi Herdeckében működő antropozófus kórház és a bochumi egyetemi gyermekklinika gyermekorvosaként, továbbá a witteni Rudolf Steiner Waldorf Iskola iskolaorvosaként dolgozott.

1988-tól 2016-ig vezette a dornachi Goetheanum Szellemi Szabad Főiskola Orvosi Szekcióját. A különböző képzések és nemzetközi szervezetek megalapításával és az orvosi szekció vezetőjeként sokat tett az antropozófus orvoslás terjesztéséért és tudományos alapjainak elismertetéséért. Számos szakmai és ismeretterjesztő írása jelent meg, többek között a gyógyításban szükséges paradigmaváltással kapcsolatosan, amiért döntéshozatali szinten is dolgozik például az európai uniós Eliant kampány keretén belül.

Ősbizalom és önbizalom olyan összefüggésben állnak egymással, mint a biztonságérzet és az elválás élménye. Azáltal, hogy mi magunk cselekvők lehetünk, megismerjük egymást és bízunk a bennünket körülvevő világban, amely ezt lehetővé teszi számunkra, és megengedi létezésünket.

A gyermek az anyai testben a tökéletes biztonság és a bizalom fiziológiai ősképe. Bizalom minden iránt, ami lesz. A születéssel a gyermek kiszakad ebből a kötődésből. Az anyai testtől elválva *(az eredeti német szöveg »abgenabelt« szavában az elvágott köldökzsinór képe jelenik meg — a ford. megj.)* megtapasztalja a hideget, a fényt, a zajokat — és az elkülönülés érzését. Amikor karba veszik, gondoskodnak róla, melengetik, táplálják, ápolják, szeretettel simogatják, akkor a biztonságot egy más formában éli át: a saját aktivitása és új környezetéből érkező reakciók és cselekedetek között létrejövő rezonanciában.

Biztonság és egyéni leválás

Az első hónapokban ritmikus váltakozásban éli meg az elválást és biztonságot. A gyakori szoptatás, pelenkázás és fürdetés azt jelenti, hogy a gyermeket rendszeresen karba veszik, és biztonságot nyújtanak neki. A szükséges szünetek, amelyek alatt a gyermek főként alszik, lehetővé teszik, hogy lassan hozzászokjon az elkülönüléshez és az egyedülléthez.

Ha a biztonságérzet szép rendszerességgel visszatér, úgy az elválás élménye nem jár együtt félelemmel. Kialakul a saját létezés tényébe vetett bizalom, a későbbi tudatos önbizalom alapélménye.

Lelki síkon átélt biztonság

A második életévben már bekövetkezik az átmenet, mely az elsődlegesen testi síkon átélt bizalomtól egyre inkább a lelkileg átélt bizalom felé vezet. A megszokott környezet és az ismert emberek észlelése adja a biztonság és a védőburok érzését. Ha azonban egy idegen ember lép be, vagy hirtelen megváltozik valami a lakásban, akkor a gyermek félelemmel reagál, és édesanyja karjaiban vagy közvetlen közelségében keres menedéket.

A védtelenség, az egyedüllét és a sebezhetőség élménye elemi félelemreakciókat vált ki. Egy ilyen esemény jól szemlélteti, hogy milyen szerepet tölt be a félelem az emberi életben: a félelem révén tudatossá válik az elkülönülés élménye és a védelem iránti igény — ám ezzel együtt az öntudat is erősödik.

Ősfélelem és ősbizalom

Érdekes, hogy a félelem a születés pillanatától kezdve először növekszik, majd az élet egy bizonyos pillanatától kezdve

ismét gyorsan csökken. Ahol a görbe lejt, ott a gyerekek két-három évesek.

Amikor az öntudat már annyira fejlett, hogy a gyerekek ki tudják mondani magukról azt, hogy *„én"*, akkor megszűnik az idegenektől és az elválástól való első félelemérzet, és ezzel együtt a testhez kapcsolódó félelem is. A biztonságérzet élménye is egyre inkább elválik a testtől, és lelki jelleget ölt. Most már gyakran elég egy pillantás a felnőtt részéről, hogy biztonságérzetet közvetítsen.

Elég néhány szó, egy kis kézfogás, és utána a gyerekek ismét nyugodtan játszhatnak egy-két órát egyedül vagy másokkal. Az elkülönülés élménye nélkül nem lenne lehetséges önmegtapasztalásunk és a környezet iránti bizalmunk fejlődése. Az első emlékek gyakran sokkoló élmények, az elszakadás vagy a félelem élményei. Az első én-élmény lehet például a szülők kétségbeesett keresése. És mekkora boldogság, amikor a gyermek újra megtalálja őket!

Spirituális életszemlélet mint alap

Egyetlen életkori szakaszban sem hatolnak a tapasztalatok olyan mélyre, és véződnek be kitörölhetetlenül az egész testi-lelki-szellemi alkatba, mint kisgyermekkorban. Ha a gyermek ebben a korban nem tudja megélni az áhítatot, az örömöt, a várakozást, az együttérzést, az egymás iránti érdeklődést, a magasabb rendű lény iránti tiszteletet, akkor hiányozni fog számára a bizalomteljes önmegtapasztalás meghatározó minősége. Hiszen már az anyaméhből azzal a kívánsággal érkezik, hogy a világ, amelyben él, „gondoskodjék" róla és védelmezze őt. A kisgyermekek ősbizalma a világba vetett tiszta bizalom.

Ha ez megerősítést nyer, akkor ebből belső biztonság és egészséges identitástudat születik. Később már nehéz „elsajátítani" a saját létezésünkbe vetett bizalmat és az életörömöt, még ha ennek lehetősége elvileg egész életünkön át fenn is marad. Ehhez a legfontosabb segítség a spirituális vagy vallási elkötelezettség megszerzése. Ha a gyermekek a felnőttekkel együtt megtapasztalhatják az olyan minőségeket, mint a béke, a nyugalom, az áhítat, a tisztelet és az Istenbe vetett hit, akkor kialakul a spirituális, „örök" értékek belső támasza és megtartó ereje iránti bizalom. Ez a tapasztalat fontos védőfaktort jelent a mindennapi élet sok bizonytalanságával szemben.

A megzavart létbizalom küldetése

Napjainkban szinte járványszerűen növekszik a tájékozódási zavar/dezorientáltság, az identitásbeli bizonytalanság, a szorongás, az agresszió, a depresszió által jellemezhető állapotok száma — ezek olyan minőségek, amelyek együtt járnak a létezésbe vetett bizalom zavarával. Ha kábítószerfüggőket arról kérdezünk, hogy miért használnak drogot, válaszaikból világossá válik, hogy pontosan azokat a minőségeket és értékeket keresik, amelyek megfelelnek a vallási vagy spirituális élményeknek: béke és biztonság, a bizalomteljes emberi kapcsolatok megtapasztalása, a fény és a melegség élménye — intenzív érzékszervi élmények és erős önmegtapasztalás.

Gyakran elmondják azt is, hogy az élet értelmével kapcsolatos elviselhetetlen kétségek vezették őket a függőségbe. Vagy inkább a világ gonoszsága és igazságtalansága iránti gyűlölet volt az, mert nem tapasztalhatták meg az emberek

között a jót szeretet és biztonság formájában.

Mi tehát a megzavart bizalom küldetése? Hogy az ember ráébred arra a tényre, hogy ez az ősi emberi minőség — a bízni tudás, a bizalom ápolása — valóban létezik, és hogy keresnünk kell annak módját, miként adhatjuk át ezt a tapasztalatot lehetőleg minden gyermeknek.

Mire van szükségük a gyerekeknek önbizalmuk megerősítéséhez?

— A gyerekeknek szükségük van a megértésünkre, hogy ki tudjanak állni önmagukért és mindenért, ami bennük él: „Megértelek téged."

— A gyerekeknek megbízható emberekre van szükségük: „Mindig itt vagyok neked. Segítek neked, ha szükséged van rám."

— A gyerekeknek példaképekre van szükségük ahhoz, hogy felfedezzék saját arcukat: „Mesélj még! Engem érdekel, hogy mit csinálsz és hogyan érzel."

— A gyerekek azt szeretnék, hogy komolyan vegyék őket, és hogy a maguk egyediségében tiszteljék őket. „Bízom benned!"

— A gyerekeknek szükségük van valami magasabb dologhoz való kötődésre, hogy eltaláljanak önmagukhoz és saját középpontjukhoz.

A bizalom mint az emberi kultúra kezdete és csúcspontja

Rudolf Steiner 1922 októberében egy diákoknak tartott kurzuson a bizalom küldetésére hívta fel a figyelmet:

„Az igazán konkrét értelemben, individuálisan, egyedi alakban vett bizalom nagyon nehezen tör fel az emberi lélekből. Az emberiség civilizációja azonban csak olyan pedagógiával, kultúrpedagógiával jut előbbre, amely a bizalomra irányul. A jövőben az emberiségnek egyfelől éreznie kell annak szükségességét, hogy a szociális életet a bizalomra építse, másfelől azonban meg kell ismerkednie annak tragikumával, hogy az emberi lélekben éppen a bizalom nem tud megfelelő módon gyökeret verni. "

A bizalom nem csupán az emberi kultúra kezdete és csúcspontja. Híd a mennyországba. Végtére is a szellemiben gyökerezik mindaz, ami e világban — ahonnan az elkülönülés és a pusztulás tapasztalatai származnak — lehetővé teszi számunkra a bizalom megtapasztalását.

Az elválás és az önmagunkra találás élményét csak a Földön tapasztalhatjuk meg.

A fordítást készítette: Kuntz Orsolya

Forrás: https://www.erziehungskunst.de/fileadmin/downloads/fruehe_kindheit/2016_EK_KiGa_Herbst.pdf

Irodalom:

M. Glöckler: Elternsprechstunde, Stuttgart 2016

(magyarul: A nagy gyermekkalauz, Wolfgang Goebel, Michaela Glöckler Kiadó: Futura, 2003)

M. Glöckler, A. Grün: Kinder suchen Wahrheit. Spiritualität in der Erziehung, gesundheit aktiv, Berlin 2007

A. Neider (Hrsg.): Spirituelle Erfahrungen und neue Fähigkeiten bei Kindern und Jugendlichen, edition waldorf, Stuttgart 2016

R. Steiner: Beten mit Kindern, Dornach 2005

R. Steiner: Geistige Wirkenskräfte im Zusammenleben von alter und junger Generation, GA 217, Dornach 1988 (magyarul: A szellemi erők működése az idős és a fiatal nemzedékben, Rudolf Steiner, GA 217. Kiadó: Genius, 2002)

KARÁCSONYI GONDOLATOK
DR. KARL KŐNIG, 1955

FOGANTATÁS — VÁRANDÓSSÁG — SZŰLÉS

Bevezetés

Azokban az időkben, mint most, mikor az emberi lét kincset érő titkairól lehull a lepel, amikor szent dolgok pőrén és meztelenül fekszenek olyan szemek előtt, melyek képtelenek látni vagy megérteni azokat, meglehetősen nehézzé válik az igazat szólni. Nehéz, mert a filiszterek egyszerre azt fogják mondani, hogy az ilyen igazság az puszta babonaság, amit a modern tudomány már régen megcáfolt, és hogy az ilyen állításoknak a tisztelete visszahullás a tudomány előtti miszticizmusba.

A filiszterek azt is mondani fogják, hogy ma mindent szentségteleníteni szükséges, mert az emberiségnek meg kell szabadulnia régi létezés-mintáinak kötelékeitől. Az ember a Föld urává vált és megtanulta irányítani a természet erőit, ezért jogosult tudását minden lehetséges módon szélesíteni. Akik így gondolkodnak és beszélnek, elfelejtik, hogy a szabadság más, mint puszta meztelenség, és hogy „tudni" akár korlátokba szorítottságot, bilincsbe vertséget is jelenthet. A modern technológia és fejlődése nagyon világosan mutatja ezt. Az emberiség a gépek rabszolgájává vált ahelyett, hogy ura lenne.

E nyilvánvaló fejlemények ellenére egyre több titok válik nyílttá és hozzáférhetővé mindenki számára anélkül, hogy ugyanakkor megmutatkozna, miként lehet helyesen megtanulni az élet és a természet misztériumainak tiszteletét. Egyik legrosszabb tapasztalatomat az 1951-es London Fesztivál alatt szereztem. Több ezer néző társaságában meglátogattam a Felfedezések Házát, és láttam, amint iskolások százainak sora kígyózott egy hatalmas átlátszó kiállító tér előtt, amelyben az emberi embrió fejlődésének egymást követő állomásait lehetett megszemlélni. Mindezt nagyítva, ezáltal torzítva. Itt volt az emberi létezés egyik legnagyobb csodája, kimondottan torz

Farkas-Molnár Noé, 7. osztály

módon tálalva. Alig néhány előtte elhaladó gyermek vagy felnőtt érzett többet, mint egy csipet szenzáció-éhséget. Nem gondolom, hogy bármelyikükben megfordult volna a gondolat, hogy előttük most minden létezések mysterium magnum-ja tárult fel. Számukra az embriók itt látható példányai a szex birodalmába tartoztak és nem a csodák birodalmába. Szemeik a gondosan kidolgozott formákat bámulták, és nem láttak semmit.

A mi időnket ugyancsak jellemzi az állatok és a nők mesterséges megtermékenyítése, és az így fogant gyermekek ezrei sétálnak közöttünk. Olyan időt élünk, amelyben elhisszük a tudósok értelmetlen próféciáit, akik már látják emberi gyermekek „előállításának" a lehetőségét, amikor is laboratóriumi keltető edényekben a megfelelő örökölt tulajdonságok megfelelő manipulációjával olyan tipusú emberek szaporíthatóak, amilyenekre szükség van. Az állam majd rendelni fog két tucat fizikust, kétszáz sebészt és néhány ezer farmert. Micsoda világ lenne ez! Lesz azonban egy bökkenő: nem fog élni, ez a világ csak működni fog, és a valóságban halott lesz.

Eljött az idő, amikor emberek csoportjainak újra rá kell majd ébrednie az emberi létezés igaz értékeire; olyan embereknek és asszonyoknak, akik nem intellektusuk arroganciájával tekintenek vissza a múltra, hirdetve, hogy csak ma érdemes élni, hanem tisztelik a korábbi kultúrák bölcsességét és törekszenek a mitológia és az ősi hitek még rejtett jelentéseinek a megértésére. Ezeknek a történelmi és történelem-előtti civilizációknak az újrafelfedezése a mai értelmünk segítségével tudomásunkra hozza földi létezésünk másik oldalát; az ilyen újrafelfedezés

Radnóti Soma, 2. osztály

Szücs-Révész Vince, 2. osztály

apránként napvilágra hozza a szellemi valóságok világát.

A korai emberek sokkal szorosabb kapcsolatban éltek ezzel a szellemi világgal, és az ember csak fokozatosan hódította meg a földi királyságot. Az ember elhagyta atyja házát és idegen országba tért; elérve ebbe az országba dolgozni kezdett és elfelejtette, honnan jött. Még az évnek abban az idejében is, amikor az emberi szívnek lehetősége lenne az elhagyott atyai házhoz gondolatban visszatérni és azt isteníteni, ezeket a pillanatokat elpazaroljuk az üzletszagú ajándékozások fáradtságos köreivel és az olcsó szórakozás felfordulásaival.

Mégis karácsonykor a Föld minden évben újra csendesen háttérbe húzódik és más hangok kezdenek el szólni. A hallani hajlandó füleknek a téli éji béke új üzenetek forrásává válhat. Szellemi valóságok szférái szólalhatnak meg újra és mesélhetik el az emberi lény eredetének, a terhességen és születésen át megtett útjának történetét. Szólni fognak a „másik oldaláról" mindannak, ami ma olcsó tudássá lett és – megszentségtelenítése ellenére – mégis misztérium és csoda marad.

Fogantatás

A gyermek igaz lénye, az örök Ő sokkal régebben ismeri szüleit, mielőtt ők megismernék őt. Kíséri őket, gyakran évekig, és sokszor előfordul, hogy a gyermek vezeti el szüleit egymáshoz. Találkoznak, mert a gyermek felismerteti velük egymást, és egymást felismerni számukra azt jelenti, hogy szerelembe esnek. A pár, aki egymásra lelt, azt hiheti, hogy ez az ő személyes sorsuk; azonban rendszerint ez csak részben igaz. A gyermek sorsa a kiindulási pont. Lehet, hogy két, három vagy sokkal több gyermek van, akik testvérekként kívánnak együtt élni a földön. Bár a szülők nincsenek tisztában a jelenlétükkel, ezek a gyermekek velük vannak és gyakran arra a helyre, abba az országba vezetik őket, ahol meg akarnak születni. Saját élet-utunk egy jelentős része a gyermekünk sorsa.

Az ilyen alapvető igazságokat ma többé nem ismerik el, bár ezeken fog majd nyugodni az új szociális rend, amely lassanként felmerül majd romba dőlt civilizációnkból.

Vannak anyák, akik élményei már e rejtett hangokra mutatnak. Általában nem mernek róla beszélni a nevetségessé válástól félvén. Azonban sokkal gyakrabban, mint gondolnánk, a gyermek bejelenti érkezését anyjának.A várandós anya gyermekével álmodhat; az megjelenhet neki és felfedheti mivoltát. Felébredve elmondhatja a gyermek megjelenését, és a gyermek gyakran egy-két év múltán meglepő hasonlóságot mutat az álombeli képpel.

Egy másik asszonyon hirtelen különös izgalom vehet erőt és tudja, hogy eljött az idő számára, hogy gyermeket fogan-jon. Nem később, hanem most, a jövő héten vagy úgy.

Sok anya közös tapasztalata az a fajta hívás, amelyben egy őt eltöltő hang bejelenti az érkező gyermek nevét. Ez bármikor megtörténhet, még napközben is, amikor az anya dolgozik vagy pihen.

A közeledő gyermek nagyon jól tudja, hogyan jelezze érkezését anyjának. Beavatja őt a létezésébe. Kéri személyének elfogadását és kér kétszáznyolcvan napra védett helyet. És ekkor, a szere-

lem fénylő tűzében, megtörténik a fogantatás. Fogantatáskor a fizikai mag ül az anya méhébe, ettől a pillanattól a gyermek össze van kötve fizikai testével. Szellemi lénye továbbra is távol marad, csak egy része kötődik össze a fizikai csírával, amely most a gyermek lényének fókuszpontjává válik. Mintha a gyermek sok szemével letekintene erre a csírára, körülvéve vágyakozásokkal és reményekkel. Azonban a gyermeknek még tizenhét napot kell várnia, mielőtt teljesen egyesülhet jövőbeni testével.

Ez idő alatt a mag nagyon különleges módon nő és nagyobbodik. Nem építi fel az embrió első szöveteit és szerveit, hanem valami mást tesz. Nem a test, hanem a test háza, a test fészke épül először. Négyszeres burok épül, amelyben a későbbiekben az embrió fog nőni. Ennek a buroknak a kialakulása az embrió fejlődésének első lépése. Tizenöt, tizenhét napig tart ezeknek a burkoknak a formálódása.

Ez az időszak különös fontossággal bír, mert ez alatt a két és fél hét alatt alakulnak ki a gyermek szellemi lényének a fizikai feltételei. Lénye letekint fentről és követi a házépítés haladását. Amint a ház elkészül, a gyermeklény elfoglalja, egybeolvadva a kialakult organikus struktúrával. Innentől az embrió teste elkezd nőni és a „rendes" várandósság az útjára áll.

A fogantatásnak ez a szakasza a külső megjelenése egy másik, különösen meghitt eseménynek. Nemcsak a gyermek köti össze a lényét a fizikai csírával, hanem az anya megtapasztalja azt, amit az angyali üdvözlet, „annunciáció" szóval írhatunk le. Mindnyájan ismerünk néhány képet, amely Mária életének ezt a pillanatát mutatják, amikor is angyal jelenik meg nála és bejelenti a Jézus-gyermek eljövetelét. Ez az anya képes volt teljes tudatosságban találkozni az angyallal és megérteni üzenetét.

Minden anya kap ilyen bejelentést, angyali üdvözletet a fogantatás előtt vagy nem sokkal utána. A gyermek angyala megjelenik neki és bejelenti a gyermek eljövetelét, és könyörögve kéri őt, hogy a gyermeket méltóságban és szeretetben fogadja. A legtöbb anya számára ez a szellemi találkozás tudatalatti marad, de a hatása jelentős, mert ebből a találkozásból fakad az anyai szeretet kútja. Ezt a nagyon különleges szeretetet, amelyet az anya ápol gyermeke iránt, és ami túlnő minden biológiai erőn, minden asszony a gyermeke angyalával való találkozásakor kapja.

Kezdetben a gyermek lénye az, amely megkeresi az anyát, aki ennek köszönhetően megtalálja a gyermek apját. Később azonban a gyermek angyala közvetlenül találkozik az anya magasabb lényével, és reá bízza a gyermeket.

Mennyire más lesz a várandós anyának, amikor ezek a dolgok majdan fokozatosan megvilágosodnak a férfiak és az asszonyok tudatában! Mennyivel más lesz az abortusz kérdése, ami oly félreértett ma. Aminek ma még morális dogmának kell maradnia, a jövőben tudatos tapasztalássá lehet, és az angyali üdvözlet igaz eseményként lesz elismerve, amely minden alkalommal megtörténik, amikor egy gyermek a földi világba érkezik.

Várandósság

Rudolf Steiner rengeteg alkalommal tanácsolta várandós anyáknak, hogy tekintsenek Raffaello képére, a Sixtusi

Madonnára olyan gyakran, ahogyan csak tudnak. Ennek a híres festménynek megvan a saját története. Olaszországból került Drezdába a tizennyolcadik század közepén, és a képtár, ahol elhelyezték, százezrek zarándokhelyévé vált. Jöttek és megálltak előtte, csodálták szépségét, és mire továbbindultak, szívük megtelt jóakarattal. Csak nagyon kevesen voltak azok, akik ezt a csodát látván ne érezték volna hatalmas morális erejét.

A kép a Madonnát mutatja isteni dicsőségében. Egy félrevont függöny mögött ő jelenik meg a felhőkön lépve. Jobb karján a Jézus-gyermeket tartja, és kék ruhája lebben az égi szélben. Körülötte felhők vannak, de ha valaki közelebbről megnézi formájukat, felfedezi, hogy arcok százainak elmosott ábrázolását adják, és a Mária karján levő gyermek egy közülük – aki elérte testi formáját.

Felhőkön térdelve két alak van a Madonna mellett: egy férfi jobboldalon és egy asszony a baloldalon. A férfi, Szent Sixtus, aki felnéz a Mennyek Királynőjére. Az asszony, Szent Borbála, aki mély elragadtatással tekint le rá. A kép alján látható két kis angyalgyermek, akiket teljesen érintetlenül hagy az esemény, amit Raffaello megpróbált vászonra vinni.

Ezen a festményen a várandósság nagy misztériuma felfedésre és ugyanakkor elrejtésre kerül a legfinomabb módon. A művész azt akarja, hogy a tudatában legyünk annak: itt egy titok kerül felfedésre. Ezt két függöny segítségével teszi, amelyek részben fedik a kép felső részét. A Madonna a szétnyitott függöny alatt lépdel a felhőkön a gyermekkel a karjában. A függöny széthúzásával Raffaello szándéka az, hogy lássuk meg az igazságot.

Ugyanilyen módon a művész arra sarkall minket, hogy úgy tekintsünk a képre, mint ahogy Szent Sixtus és Szent Borbála teszik. A férfi felnéz teljes önátadással, az asszony letekint elragadtatásban. „Felnézni és átadni (el-adni) magunkat, elnézni és feladni magunkat": ez a szívünkben hordandó két szemlélet.

Erősítenünk kell magunkban ezt a két szemléletet a Mennyek Királynője felé. Ő a természet mindent átható erőit képviseli, azokat az erőket, amelyeket Natura Asszonynak (Dame Nature) hívtak a középkorban. A görögök hasonlóan írták le őket. Ők ezeket az erőket és azt a lényt, aki uralta őket, Demeternek hívták. De-meter ugyanaz, mint „mater", anya. Az elődök ezekkel a szavakkal írták le mindazokat az erőket, amelyek minden gyermek testét felépítik.

A gyermek lénye ezeknek a mindent átható erőknek a karjában érkezik le a Földre.

Amikor mi azt mondjuk a gyerekeknek, hogy a gólya hozza a kisbabát, akkor a legmélyebb igazságot mondjuk nekik, mert a gólya a szellemi képviselője ezeknek az erőknek, és szárnyai ugyanazon szimbólumok, mint Mária kendője. A Madonna úgy jelenik meg, mint az életerők szimbolikus képviselője.

A gyermeket felhők veszik körül; ezek a felhők az arcai mindazon társainak, akiknek még nem jött el az ideje. Ők még egy ideig az isteni szférákban maradnak, amíg nem hívják őket a Földre. Mindegyikükért eljön Natura Asszony, és lehozza őket az anyai méhbe.

Kétszáznyolcvan napig az anyai méhet áthatják az élet égi erői, és ezek az erők építik fel az embrió testét. Mindezt Raffaello a Sixtusi Madonnát mutató gyönyörű képe mondja nekünk.

Amikor a várandós anya napi gyakorlatává teszi, hogy rátekint és elmélyül ebben a képben, akkor lassan megtanulja a következő igazságot: „Két oldala van gyermekemnek, amit meg kell értenem. Az egyik a földi mag, amit én mint emberi lény nyújthatok számára. Ez a mag hordozza a szülők öröklődő erőit. Ez teszi majd a gyermeket az én gyermekemmé, családom tagjává, népemhez, fajtámhoz, az egész emberiséghez tartozóvá. Ez minden, amit én adhatok a gyermekemnek.

Kovács Izabella, 7. osztály (korábbi alkotás)

Azonban van egy másik oldal, és ez maga a gyermek; az ő szellemi lénye és a lelke, amely nem azonosítandó az ő testével. Ez az a lény, aki soha nem lesz az enyém. Ő rám bízatott, de azért jön a Földre, hogy a saját életét élje – nem pedig a szüleiét. Ez a lény szabad minden öröklődő erőtől. Az örök személy, amelynek megvan a maga neve és a maga sorsa. Mi, az ő szülei családi nevünket adjuk neki, de ez csak az ő előneve. Az ő saját nevét, a keresztény nevét magával hozza, és én megpróbálhatok figyelni, amilyen nyugodtan és türelmesen csak tudok, hogy meghalljam a nevét. Amikor megszületik, ennek megfelelően hívhatom. A gyermekem a vendégem. Gonddal és szeretettel fogom fogadni. Ápolom őt és védem, amíg szüksége van rám, de nem fogom megpróbálni birtokolni őt. Ő rám bízatott, megbízatásra adatott nekem; nem pedig a tulajdonomba."

Minél több anya képes szívét így szólni hagyni várandóssága idején, annál képesebbek lesznek a megfelelő szemlélettel megélni viselős idejüket. Az anya megtanulja megérteni, hogy méhe házzá vált, ahol égi dolgok mennek végbe. Benne történik valami, aminek köszönhetően az anyagi forma szellemi lényt fogad magába: ez az ő gyermeke, aki fentről jön és belép az öröklődési áramba, amit ő nyújt neki.

Ha ezzel a tudással bír a várandós anya, akkor tudhatja, milyen béke és nyugalom, milyen munka és rendszeres foglalkozás az ő feladata, és hogy a nyugtalan, rohanó lét nehezen illik a várandós állapothoz. Az anyai méh templommá vált, és az anya, aki ennek a templomnak a hordozója, ennek megfelelően viselheti magát.

Lukács evangéliumának első részében, amikor Mária Erzsébettel való találkozása után énekelni kezd, mindez a legygyönyörűbben jelenik meg. Mert Mária azokat a szavakat szólja, mit minden várandós anya ismételhet:

… Az én lelkem dicséri az Urat,
És az én szellemem örömét leli
a megmentő Istenemben.
Mert megtisztelte Ő az Ő szolgálólányának gyenge hajlékát…
Mert Ő, a Hatalmas nagy dolgokat tett velem, és szent az Ő neve.

(fordító)

„… magasztalja az én lelkem az Urat,
És örvendez az én lelkem az én megtartó istenemben.
Mert reá tekintett az ő szolgáló leányának alázatos állapotjára; …
Mert nagy dolgokat cselekedék velem a Hatalmas; és szent az ő neve!"

(ford: Károli Gáspár)

Születés

A magzati időszak végén, amikor a kétszáznyolcvan nap betelik, jön a születés cselekedete. Ez sok tekintetben hasonló az emberi élet végéhez – a halálhoz. Számos filozófus gondolkodott a születés és a halál mély kapcsolatáról, és a nagy német költő, Novalis egyszer ezt mondta:

Mikor a szellem meghal, emberré válik;
Mikor az ember meghal, szellemmé válik.

Minden viselős anya, ha homályosan is, megtapasztalja ezt az igazságot. Ugyanazzal a félelmes tisztelettel és izgalommal közeledik a nagy pillanat felé, mint amit érzünk, amikor a halál órája közeledik. Különösen, amikor az első szülése órája közeledik, a várandós anya tisztán érzi valami nagyon nagynak és fenségesnek közelségét. Többen ezt úgy írták le, mintha egy hatalmas kapu előtt állna vagy mintha egy másik szférába kerülne az ember. És ezután beköszönt a munka.

Először meglehetősen lassú és nem túl megerőltető, de fokozatosan erősödik sebességben és erőben is. Fiziológiailag ez a munka az anyaméh izmainak ritmikus összehúzódása. Ez azonban csak a külső megnyilvánulása egy sokkal magasztosabb folyamatnak. Ezt a 'magasztosabb' dolgot homályosan érzékeli a szenvedő asszony. Olyan, mintha a fájdalmak nagyon távol fölötte és körülötte kezdődnének, kitartóan közelebb húzódva a méhhez és végül oda koncentrálódva. A fájdalom mindig megújuló, egymást követő hullámai tolulnak az anyára, erőt vesznek rajta e nyughatatlan erők, amelyek a világ távoli részeiből áradnak felé.

Amin az anya átmegy, ugyancsak páratlan esemény a gyermek számára is. Ő a tizenhetedik napon egyesítette magát az anyai maggal, és ez által elvesztette helyét a szellem birodalmában. Ugyanakkor, nem teljesen lépett be a földi világba, hanem az anyaméh oltalmazó ölében élt a testét megépítő ezerszeres erők közepette. Tudata homályos és elmosott, mint a mienk, amikor kora reggel

az álom ködén át ébredünk. A gyermeknek a szülés fájdalmai mintha harsonák zengése lenne, mi az alvót ébredésre és készülődésre hívja. Ezek a harsonák hirdetik lelkének és szellemének utolsó visszavonulását; hirdetik a születés óráját. 'Figyelmezz szellemi halálodra, ébredj földi születésedre.'

Íly dolgok visszhangzanak a gyermek lelkében, és most az összehúzódó izmok kemény nyelvei gyúrják a testét és keresztültolják a szűk csatornán, míg a napvilágra ér.

Egy teljesen új létezés szele fúj a gyermek körül. Egy mély sóhajtás emeli mellkasát; az első a lélegzetek sorából, amelyek mostantól a Földhöz béklyózzák a lelkét. Gyenge sírdogálás követi – kényelmetlen, félelmes és aggodalmas sírás; olyasvalaki hangja ez, aki nem szeret idegen helyen ébredni.

A születés, bárhol és bármikor is történik, újratörténése annak a Genezisben leírt eseménynek, amikor Éva és Ádám kiűzetett a Paradicsomból és az Úr a következőket mondta:

„…Felette igen megsokasítom viselősséged fájdalmait, fájdalommal szülsz magzatokat;…"

Ezek a szavak hozták a munka fájdalmait; ezek zengnek harsonaként a gyermeknek, ezek ébresztik őt szellemi halálára és földi születésére.

Mindezen szomorúság után a szellem harsonái visszavonulnak, és a szülés fáradalmai és fájdalmai véget érnek. A gyermek és édesanyja nagy kimerültségben fekszenek, és csak több nap alatt fogják lassan kiheverni ezt a hatalmas eseményt. Először az anya tér magához. A gyermeknek hetek, néha hónapok kellenek, hogy úrrá legyen a születés sokkján. Egy bizonyos nézőpontból többórányi hosszú alvásai az ő válasza arra a mély felfordulásra, amit átélt.

A viselősség idején a gyermek meleg és oltalmazó ölben volt. Szinte soha nem zavarta meg békés nyugalmát kemény hang vagy hirtelen ütés. Hirtelen, a születés harsonái zengnek, előhívják a gyermeket a békés álmából. Kituszkoltatott a földi világba, és hozzáláncoltatott a lélegzés béklyójával. A levegő be- és kiáramlik végtelen ismétlődésben. A gyermek alkalmazkodni fog ezekhez a körülményekhez, de ez időbe telik, és szüksége van vigasztalásra és jólétre, amit csak az anya tud számára nyújtani tejével, szeretetével, közelségével.

Az újszülött gyermek egy mélyen megsebzett lény; sokkolt és megrázott, és csak akkor lesz képes alkalmazkodni, hogyha gondos ápolásban részesül. A 'lábadozás' ezen hónapjai során is továbbhalad az útján az életbe.

Minden újszülött megteszi az ő saját 'menekülését Egyiptomba'. A középkori művészek képein láthatjuk, ahogy Mária karjában gyermekével szamáron ül és férje, József mögöttük megy egy fejszével a vállán. A mindenkitől elhagyatottak magányosságának érzése veszi körül e legszentebb menekülteket.

Minden újszülött egy menekült, akinek el kell hagynia hazáját, korábbi létezésének szellemi vidékeit; és az anyai méhben lelt kis házban történt néhány hónapnyi oly boldog időzés után ismét ismeretlen földre kell távoznia. A Mennyek Királynője, akinek a karjában a Földre érkezett, még mindig vele van – azonban

már nem a felhőkön lépdel, hanem ül a fenekén, a fizikai természetünk örök szimbólumán. Az újszülött megtalálta testét, elfoglalta azt, és azzal együtt indul az ismeretlen földre. József, az ács vele tart, mint ahogy az sorsában meg vagyon írva. Adják az égiek, hogy úti célját biztosan elérje.

A képek, mint az a három, amelyet megpróbáltam leírni – az angyali üdvözlet, a Sixtusi Madonna és a menekülés Egyiptomba – nem csupán az emberi fantázia játékos termékei, amit néhány nagy művész finom szépséggel és tökéletességgel ábrázolt, hanem annál sokkal többek. Nemcsak kereszténységünk képei, amelyek segítik hitünk és szellemi elmélyülésünk erősítését, hanem annál is többek. Azt írják le a kereszténység nyelvén, hogy mi történt korokon keresztül a születés misztériuma hátterében. Megmutatkozik általuk, amit hétköznapi szem nem láthat. Az ilyen képek emberek millióinak morális erejét erősítették. Azonban többé már nem elég erősek ahhoz, hogy a mai kor millióihoz szóljanak.

Ezért vált létezésünk szárazzá – tények dolgává. Nem tudhatjuk megújítani morális erőinket mindaddig, amíg vissza nem nyerjük a képességet ezeknek az örök képeknek a megértéséhez. A bennük hordozott jelentés az igazság, de az igazság bennük csodálatos szépségbe öltöztetett, és ez jóságot éleszt az emberi szívekben.

Sokszor vissza kell térnünk ezekhez az ősi képekhez, és így megtalálnunk utunkat az emberi élet rejtett misztériumaihoz.

Fordította: Győrffy Gábor

Forrás: https://szellemtudomany.hu/olvasmany/5

FREYA JAFFKE:
ŰNNEPEK AZ ÓVODÁBAN ÉS A SZŰLŐI HÁZBAN

Részletek a könyvből

Előkészületek

A karácsony estét az adventi időszak ráhangolódó, dolgos tevékenységei által igazi csúcspontként élhetjük meg. Ahhoz azonban, hogy ez valóban mindenki számára beteljesedés lehessen, még egyszer szükséges egy igazi erőfeszítés. S vonatkozik ez mind a külső, mindenekelőtt a díszítési előkészületekre, mind pedig a szenteste jól átgondolt lefolyására is. Először is az esti szobának karácsonyi szobává kell változnia. Ahol a lakókörülmények megengedik, talán már az előző este és utána, magán a december 24-i napon egész nap zárva maradhat ennek a szobának az ajtaja, és egy ajtón megjelenő csillag jelezheti, hogy itt titokzatos dolgok történnek, amit a gyerekek alkalomadtán a kulcslyukon vagy az ajtóra tapasztott füllel igyekeznek kilesni.

A karácsonyfa

Egy egészen különleges dísz, legalábbis a mi kultúrkörünkben, a karácsonyfa. Még néhány évtizeddel ezelőttig sok családban lehetséges volt titokban, a gyerekek nélkül bevinni a fát a házba. Egy kis történet az óvodából a ´70-es évekből érzékeltetni tudja ezt: Egy meleg szeptemberi napon a kertben játszottak a gyerekek. Egy pillanatra leültem egy fatuskóra, hogy kicsit kipihenjem magam a kerti munka után, amikor négyéves gyerekek kis csoportja mindenféle fatörzsdarabokat cipelt és szótlanul letették elém. Kitárt, lóbáló kezekkel futottak tova, hogy még többet hozzanak. Amikor harmadszorra jöttek vissza és még mindig nem tudtam, hogy mit terveznek vele, legalábbis annyit mondtam: „Köszönöm szépen!". Erre tiltakoztak és azt mondták: „Nem, te nem is látsz bennünket, hiszen mi angyalok vagyunk és hozzuk neked a karácsonyfákat." Manapság, amikor a városokban sok helyen árulnak fákat és a gyerekek – ha ez másképp nem megoldható – a kiválasztásánál jelen vannak, legalább a fa feldíszítése titokzatos módon történhet. A karácsonyfa legeslegszebb ékei minden más individuálisan választott dolog mellett a fények, s itt is a legszebbek – ha ez megoldható, és van rá lehetőségünk – az igazi gyertyák. Élő nyitott, áradó fényüket, az illatukat (méhviaszgyertyáknál) és azt a melegséget semmi más nem tudja pótolni.

A jászol

Nagyon szép, ha megélhetik a gyerekek, ha szenteste a fa alatt középen felállítunk egy jászolt figurákkal, ahogyan azt a Lukács Evangéliumban a születés történetében olvashatjuk. Ott megjelenik az istálló Máriával, Józseffel és a gyermekkel, a barmocskával és szamárkával, a pásztorokkal és a bárányokkal. Egy angyal is állhat mellettük. Ha már az adventi időben elkezdődik – lassan fokozódva – a jászol felépítése, akkor mindenki lehetőségeihez mérten ki tudja találni, hogyan jelenik meg szenteste a jászol a karácsonyfa alatt. Mindenekelőtt fontos, hogy a kép teljességét megadva, a mai

napon (december 24.) a már régen várt gyermek is a jászolban fekszik.

Hogyan tudjuk a gyerekeket a szentestére ráhangolni?

A gyermekek számára egy ilyen titkokkal teli nap, ahol mindenhol az utolsó előkészületek zajlanak, egyáltalán nem is könnyű. Természetesen növekszik bennük a várakozás és az öröm, ami nagyon jól átvezethető értelmes cselekvésbe. Például egy bizalmas személy segítően tudja támogatni és tehermentesíteni az anyát, ha a gyerekekkel mondjuk dióhéjakat, amelyekre, hogy fel lehessen akasztani őket, szalagot erősítenek, és zsírral és napraforgómagokkal töltenek meg, és karácsonyi ajándéknak a madaraknak készítenek elő. Egy kosár gyűjtött makk és gesztenye is állhat már ott készenlétben. Ezeket egy erdei séta alatt el lehet vinni az erdő állatainak. Milyen szép is a gyermekek számára, ha ennek a napnak a nyugalmát, csendességét az erdőben és a mezőn megélhetik és egészen ajándékozó cselekedetükkel telhetnek el! A nagyvárosi gyerekek, akiknek nincs erdő a közelükben, találnak minden bizonnyal egy parkban vagy előkertben kis fákat vagy bokrokat, amire a madaraknak ráakaszthatják a dióhéjakat. (Az óvodában ezt a karácsonyi szünet előtti legutolsó napokban szoktuk megtenni.) Ha ezen a napon tiszta az égbolt, a kezdeti alkonyatban világító színek jelennek meg az égen, és rögtön utána felragyog az első csillag, a szenteste beköszöntét jelezve.

A karácsonyi ajándék

Sok családban a karácsonyfa alá a jászol mellé jobbra és balra teszik le az ajándékokat. De ugyanolyan jó lehet mindenki számára egy bizonyos hely a karácsonyi szobában, ahová majd odavezetik őket.

Hogy a gyerekek megtanulják ajándékaikat gondosan, odafigyeléssel kicsomagolni, ne celluxszal ragasszuk le őket, mert az a feltépésre ösztönöz. Milyen szép, ha a papírokat gondosan összehajtjuk és egy dobozba téve későbbi alkalmakra eltesszük őket. A csomagocskákat átkötő szalagokra se tegyünk dupla csomót a masni alá, hogy könnyen ki lehessen oldani és levenni őket, és ne kelljen rángatni vagy ráadásul ollóval keresztülvágni. Néhány ajándékot talán papírcsomagolás nélkül is elő lehet készíteni, s azt ilyenkor egy kendővel letakarni, hogy a gyerekeknek az esti ünnep kezdetén ne vonják majd el a figyelmüket.

A szenteste megünneplése

A séta után a meleg házba visszatérve, ha a hétköznapi ruhát levetettük és az ünnepi ruhákba öltöztünk, csendben, egy csak gyertyákkal megvilágított szobában várunk, amíg egy harangocska vagy más hangszer hangjára ki nem nyílik az ajtó a világító, fénylő karácsonyfával díszített szobára. A nagy csodálkozás alatt a fa és a jászol előtt most hangoznak fel a karácsonyi dalok és, ha lehetséges, hangszerek is. A családi körben saját magunk énekelte karácsonyi dalok különösen szépek és értékesek. Sok családban ezután a Lukács Evangélium karácsonyi történetet (2. bekezdés) olvassák fel, amibe már a legkisebbek is bevonhatóak, a szülők ölében ülve. A nagyobb testvérektől, akik már iskolába járnak, egy szépen elmondott spruch/vers vagy egy kis fuvoladarab, egy egyszerű, maguk által eljátszott és összeállított karácsonyi játék is következhet ezután, amibe

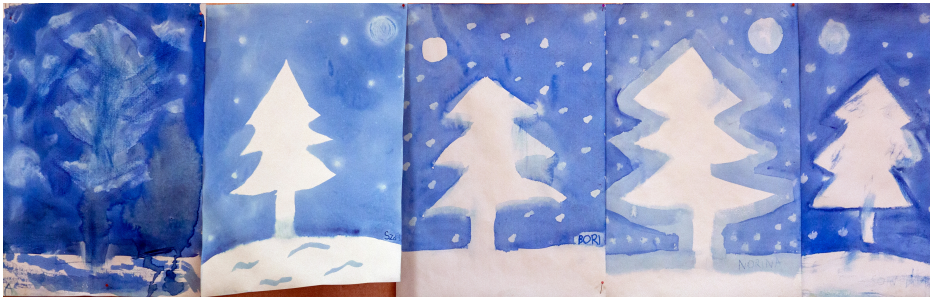

2. osztályosok művei

bizonyos körülmények között az anya és az apa is bekapcsolódhat.

Ezután a kis ünnepség után eljön az ideje az ajándékozásnak, ha csak erre nem majd a következő nap reggelén kerül sor. Ez a gyerekek számára a beteljesedés egy második jele, örömujjongást és boldogságot élhetnek meg az ajándékok kapcsán, és ezt a többi megajándékozott emberen is láthatják. Természetesen a karácsonyi kekszeken kívül, amit ilyenkor majszolhatnak, valamikor ezen kereteken belül sor kerül az ünnepi étkezésre is, ami nyugodtan lehet szintén szerény, de különösen szépen terített asztalnál fogyasztjuk el. Vagy talán az ünnepi étkezésre csak az első karácsonyi napon kerül sor és szenteste csak egy jó kis saláta vagy gyümölcssaláta van. Mindegyiket összefogott erőkkel délelőtt elő lehet készíteni a háziasszony tehermentesítésére.

Függetlenül attól, hogy a többi dolgot a szentestével kapcsolatosan hogyan szeretnénk kialakítani, az előkészületek és a ráhangolódás módja, a sok érzéki benyomás pl. az ünnepien díszített környezet, a fenyőágak, a gyertyák és a sütemények illata, a szavakra és a zenére, a közös éneklésre való odafigyelés, a csomagok kibontása: mindezek megadják a megfelelő ráhangolódást a fény és a szeretet karácsonyi ünnepére. Ilyen benyomások mélyen beleivódnak a gyermeki lélekbe, és olyan erőket jelentenek, amelyek egészen a későbbi életbe menően hatnak és fejtik ki hatásukat.

A Jézuskáról

A karácsony este igazi beteljesedése alig írható le szavakkal, annak megtörténnie kell. Nem a Jézuska fénye az, amely a szíveinket betölti és rajtunk keresztül a világba szeretne sugározni?

Jó, ha megértjük, ha néhány felnőtt a mai felvilágosult időnkben zavarban van, hogy a gyerekeknek a Jézuskáról meséljen. És mégis, itt a bennünk munkálkodó szeretet mély igazságképéről van szó.

A Jézusgyermek születése Betlehemben vezeti fel az idők fordulóját, a Fiú megjelenését az isteni atyai világból, és földi működése a Krisztus-szellemel való összekapcsolódása által a jordáni keresztelőnél, a harmincadik évében kezdődik el. Általa az emberiség új fényt és új szeretetet kap. Egyértelműen érezzük, hogy fáradságunkba kerül a fény és a szeretet ajándékait (be)fogadnunk. Ami a szívben akar megszületni, és utána onnan kiáradni a mindennapi életünkbe.

Ezért mondja Angelus Silesius:

„Wird Christus tausendmal in Bethlehem geboren
Und nicht in dir, so bleibst du ewig doch verloren."
„Szülessen bár ezerszer meg Krisztus Betlehemben,
Örökre elveszett maradsz, ha benned nem."

A felnőtt számára még az is hozzájön, hogy ő mint ajándékozó beleélje magát egy másik ember lelkébe, hogy kitalálja, mivel tudna számára igazi örömet nyújtani. Ilyenkor a „Krisztusgyermek-szeretet" hat benne, teljesen függetlenül attól, hogy a másik számára szimpatikus vagy nem szimpatikus. Krisztus szeretetparancsa így szól: „Szeressétek egymást olyan szeretettel, amilyennel én szerettelek benneteket" (János 15,12). Így tudnak az ajándékok és az egész „szeretetre való törekvés" a szeretet látható jelévé és szellemi összekapcsolódássá, összefonódássá válni. Ezért tudja a Jézuska – ellentétben Szent Miklóssal és a húsvéti nyúllal – mindazt hozni, ami szeretetből, áldozatkészségből és felelősségből adott és igaz örömet vált ki a többi emberből.

A gyerekek számára meghatározó jelentőségű, ahogyan ők minket, a mi lelki beállítottságunkat megélik, amikor például mi egy csomagocskát egy kedves embernek, mondjuk a gyermek keresztszülőjének vagy nagyszüleinek csomagolunk. A gyerekek közvetlenül megélik a gondolatainkat és érzéseinket ebben a cselekvésben, mélyebben még a szavainknál is. Már a szép papírok, a szalagok, képeslapok stb. között létrejön egy olyan atmoszféra, amely a gyermekeket gyakran saját cselekvésre ösztönzi. A fiatalabbak becsomagolnak talán valamilyen kicsi, számukra értékes dolgot, aztán néha újra kicsomagolják, mert meg akarják nézni, hogy mit is csomagoltak be. Már az egészen kicsi gyermekek tudnak, akkor is, amikor még csak vonalakat rajzolnak, valamit a keresztszülőnek vagy az anyának rajzolni. Hamarosan belső késztetésükké válik, hogy maguk is készítsenek valamilyen ajándékot. Ha ápoljuk ezt az igényt, úgy előkészítjük a gyerekek szívében azt a jászolt, amelyben a Krisztusgyermek akar megszületni. Azok a gyermekek, akik kiskoruktól kezdve megtanulnak ajándékozni, hálával elfogadni, akik először utánozva, azután minél tudatosabban segítői lesznek a Jézuskának, nem élik meg a „felvilágosítás" után törésként, hogy „hiszen nincs is Jézuska". Így az is nagyon nagy segítség, ha a valóságnak megfelelően karácsonykor nem minden ajándékot a Jézuska hoz – főleg nem azt, ami postával érkezik. Milyen nagy öröm egyáltalán maga a kicsomagolás!

Ilyen látható tettek, amelyeket mindig meleg gondolatok és érzések kísérnek, útelőkészítők lehetnek az önmagát kibontakoztató gyermeklélek számára, hogy későbbi életébe Krisztushoz találjon.

Rudolf Steiner szívügye volt, hogy a kisgyermekeket nem krisztológiával és magyarázatokkal, absztrakt fogalmakkal traktáljuk, de Krisztus nevét már a bölcsőben hallják, ha az egy dalban vagy imádságban a felnőttől szívből jövően hangzik fel. A nyelvtől függ, a milyenségétől, ahogyan az egy-, két-, három- vagy négyéveshez stb. beszélünk. A gyerekkel

való élő kapcsolatból és az érzés valódiságából kell fakadjon. A helyes tartalom és a szavak után kutatni, hogy a megfelelő nyelvezetet megtaláljuk a különböző életkorokban, az anya, apa és nevelő lelkének gazdagságához tartozik; ekkor részt veszünk az emberiség kultúrájának megalapozásában, amelynek a gyerekszobákból lehet és kell is megszületnie.

Fordította: Kiss Bernadett

*(Eredeti címe: Feste in Kindergarten und Elternhaus, Teil 1 * Jahreszeitentische * Advent * Weihnachten * Fasching; Verlag Freies Geistesleben, Arbeitsmaterial aus den Waldorf-kindergärten)*

MIT SZERETNÉNEK A GYEREKEK?

Katharina Offenborn

Közeleg a karácsony. Szülők, nagyszülők, nagynénik, nagybácsik és keresztszülők minden évben keresik a megfelelő ajándékokat. A játékipar virágzik. A gyerekeket beborítják játékokkal és még ha kezdetben nagy is az öröm, sok játék hamarosan elhagyatva hever, mert csak kevés játék alkalmas arra, hogy valóban játszanak vele.

Milyen ajándéknak van értelme?

Mit szeretnének a gyerekek? Ha hiszünk a reklámoknak, olyan dolgokat akarnak, amiket sokféleképpen használhatnak, építhetnek mindenféle dolgot, természetes vagy műanyagból készülteket, szépeket vagy kevésbé szépeket — ízlés dolga. De végső soron mindig kész termékekről van szó, amelyek túl kevés kihívást jelentenek a gyerekek fantáziájának, és túl kevés ingert adnak ahhoz, hogy belsőleg mozgékonnyá és aktívvá váljanak — más szóval: hosszan és újra meg újra játszanak vele. Ezzel részben meg is válaszoltuk a fenti kérdést: a gyerekek játszani akarnak és ehhez a lehető legkevesebb „cuccra" van szükségük.

De mi legyen a bútorokkal, amilyen például egy szép faasztal, egy új ágy, egy hintaló vagy egy bababölcső? Ezekben az esetekben legjobb, ha a szülők választják ki az ajándékot és megkérik a rokonokat, hogy ők is járuljanak hozzá a megvásárlásához.

Az első kívánság: játszani

A gyerekek mindennel játszanak, ami körülveszi őket, de mindenekelőtt azzal, ami felébreszti a képzeletüket — ez minden korosztályra igaz. Utánozzák, amit a felnőttek csinálnak, és ehhez nincs szükségük aprólékosan kidolgozott mini eszközökre vagy szerkentyűkre. Bármi megteszi, ami a kezük ügyébe kerül: a fahasábból mobiltelefon, autó vagy kenyér lesz.

A gyermek fantáziája játék közben kitárja szárnyait, érzékszervei kiélesednek, mozdulatai ügyesebbek, izmai erősebbek lesznek és a gyermek párbeszédbe kezd környezetével. A játékban tehát a gyerekek pont azokat a képességeket fejlesztik, amelyeken minden nevelés alapul, és aminek ma már a lehető legkorábban el kell kezdődnie. A helyzet

az, hogy a gyerekek mindazzal, amit a világgal való önmeghatározó és játékos találkozásaik során csinálnak, saját magukról szereznek tapasztalatokat és oktatják magukat.

Kezdettől fogva minden érzékszervükkel vizsgálják a dolgokat, azok formáját és működését: miközben próbálják szembeállítani a gravitációt az egyenes tartással, megpróbálják megőrizni egyensúlyukat első lépéseik során, megítélni a magasságot, mikor felmásznak dolgokra, fizikai törvényeket kutatnak és ennek során megismerik ezeket az alapfogalmakat és a testüket.

De mindennapi életükben is felismerik a folyamatokat és az embereket, a nyelv elsajátítása közben párbeszédbe kezdenek és egyre inkább érdeklődnek a társadalmi együttélés iránt — az első három évben az önmagukra koncentráló kis „individualisták" fokozatosan társas lényekké fejlődnek.

Második kívánság: hiteles példaképek

Mindezen készségek elsajátítását nem utolsósorban hihetetlen utánzó képességüknek köszönhetik. Nem feltétlenül tanulnak meg felállni, járni és beszélni, amint azt a „farkasgyerekek" példái is mutatják. Ennek előfeltétele a körülöttük lévő emberek, akik rendelkeznek ezekkel a képességekkel.

Figyelmünk, hangulatunk, jelenlétünk és tevékenységünk alkotja azt az „elemet", azt a folyadékot, amibe a gyerekek alámerülnek, ami körülveszi és testük alakjára formálja őket. Gyakran nem is vagyunk tudatában, milyen mértékben befolyásolunk másokat, de mindenekelőtt a gyermekeinket. Még ha a „példakép" fogalma némileg ki is ment a

divatból, példaképek vagyunk a minket körülvevő gyerekek számára.

Ez vonatkozik mindazokra a kulturális technikákra, viselkedésmódokra és értékekre, amiket meg akarunk tanítani nekik, hogy magabiztosan tudjanak eligazodni az életben. Tudjuk, hogy az ilyen „tanításnak" kevés köze van a képzéshez, még akkor is, ha mindkettő gyakorlással jár. Annak, aki egy állatot nevel, nem kell tudnia, hogy kell csinálni azt, amit az állattól szeretne.

De birtokában kell lennünk azoknak az értékeknek és készségeknek, amiket meg akarunk tanítani a gyerekeinknek, különben nem fog működni. Ennek ellenére minden gyerek kiválaszthatja a „kincsesládánkból" a neki megfelelőt — és egy szép napon messze túlnő rajtunk… Ami elvezet a válaszhoz: a gyerekeknek hiteles példaképekre van szükségük. Felnőttek nélkül nem megy.

Harmadik kívánság: együtt ünnepelni

Minden ünnep bizonyos eszméken alapul, amelyeket az ünneplésen keresztül lehet látható módon kifejezni. Ebbe beletartozik egy különösen szépen és ünnepélyesen megterített asztal, az évszaknak megfelelően berendezett sarok, vagy különleges élmények a természetben az egész családdal. A gyerekek mindenre nyitottak, ami az ünnepet ünneppé teszi, de különösen szeretik az adventet, azt a titokzatos hangulatot, ami azt jelzi, hogy valami nagyszerű közeledik. Ez magában foglalja azt is, hogy a baba az égi rétre megy, hogy új ruhát kapjon, vagy hogy a javításra szoruló kedvenc játék új festékréteggel szépül meg az égi műhelyben.

A közös sütésben, készülődésben, a történetekben és a dalokban is visszhangzik — nem felvételről, hanem élőben énekelve és olvasva. És ha az egész nem csak egy „előadás", hanem anyu és apu az egész ünnepi hangulatban és a meglepetésekben is benne van, akkor ez az igazi ajándék a gyerekeknek. A gyerekek szeretnek ünnepelni, valóban ünnepelni — belülről. De szükségük van ránk, felnőttekre mint az ünnep alapjául szolgáló spirituális valóság közvetítőire.

De mi történik, ha a sok stressz mellett nem hajlandó eljönni a karácsonyi hangulat? Talán vigasztalhat bennünket az a gondolat, hogy a várandós Mária a szamáron szintén nem volt különösebben karácsonyi hangulatban. És József továbbra is érezte a felelősség terhét a növekvő családért: szállást és élelmet kellett találnia embernek és állatnak — mindezt akkor, amikor úgy tűnt, mintha az egész világ úton lenne, az egyén alig számított és egyik elutasítást a másik után kapta.

Megtette, amit tudott, elfogadta a történteket és a legjobbat hozta ki abból, ami megadatott neki — és vele együtt Máriának is… és így az égiek is eljátszhatták szerepüket és megtörténhetett Krisztus születésének csodája, amitől az az éjszaka a mai napig áldott.

Vajon nem olyan-e a karácsony minden alkalommal, mint egy születés, melynek valódi értelmét türelmesen magunkban kell hordoznunk, és aminek a beteljesüléséhez szívünknek jászollá kell válnia?

Skoda Mercédesz fordítása

A szerzőről: Katharina Offenborn bentlakásos gyermekgondozó és ifjúsági munkás, bölcsődevezető, ergoterapeuta, pótmama, Waldorf és Pikler korai fejlesztésben szerzett kiegészítő képesítéssel.

alibi
humanum
lapis
patria
volo
flamma
beatus
vita
erro
durum

IMA

Zu sprechen von der Mutter für das Kind:

In dich ströme Licht, das dich ergreifen kann.
Ich begleite seine Strahlen mit meiner Liebe Wärme.
Ich denke mit meines Denkens besten Frohgedanken
An deines Herzens Regungen.
Sie sollen dich stärken,
Sie sollen dich tragen,
Sie sollen dich klären.
Ich möchte sammeln vor deinen Lebensschritten
Meine Frohgedanken,
Daß sie sich verbinden deinem Lebenswillen
Und er in Stärke sich finde
In aller Welt,
Immer mehr,
Durch sich selbst.

Rudolf Steiner: Wahrspruchworte. GA 40.

Ima egy nagyon kicsi gyermekért, amit az édesanya mond el

Sugározzon világosság beléd, ami meg tud ragadni téged.
Kísérem ennek sugarait szeretetem melegével.
Gondolok gondolkodásom legderűsebb gondolataival
Szíved rezdüléseire.
Ők erősítsenek meg téged,
Ők hordozzanak téged,
Ők világosítsanak meg téged.
Össze szeretném gyűjteni derűs gondolataimat
Életed lépései előtt.
Ezek egyesüljenek életakaratoddal,
Hogy az megtalálja magát erőteljesen
Az egész világban,
Egyre jobban,
Önmagán keresztül.

Fordította: Hiller Klausné Szende Sára

ARCOK

„Szerintem nem helyes élesen szétválasztani a kettőt, hogy csak a közösségért, vagy csak magamért élek. Egyszerre élek a kettőért, mert az én kiteljesedésem is fontos és a közösségé is. A magam részéről ezt látom vonzó jövőképnek."

INTERJÚ HRUSKA MAREKKEL

Az elmúlt időszakban több alkalommal is hallhattunk és olvashattunk az álomiskolánkkal kapcsolatos elképzeléseinkről, az efelé vezető útról, melynek egyik fontos eleme a saját konyhánk kialakítása, ahol közösen a diákokkal együtt főzünk majd az iskolakertünkből megtermelt javakból. Ehhez azonban szükséges az iskolakert bővítése, amihez már nem elegendőek a kertművelés-órák és tanáraink erőfeszítései. Ennek szellemében februártól egy új munkatársunk, Hruska Marek dolgozik a kertünkben, melynek kézzel fogható eredményét tapasztalhattuk már – különösen nyár végén –, amikor is ellátogattunk a csodálatosan pompázó növények közé. Marek munkájával azonban nem csupán kertünk gyarapodott, óriási tapasztalattal maga mögött, sokféle önismereti utat bejárva személyében sokoldalúan képzett, szellemiségünkhöz, pedagógiai hozzáállásunkhoz közel álló kollégával bővültünk. Érdekes életútjáról, életlátásáról, terveiről beszélgettünk, hogy közelebbről is megismertessük személyét olvasóinkkal.

Február óta dolgozol itt, nálunk. Mi is pontosan a feladatod? Hogy érzed magad ebben?

Nagyon jól! A feladatom eddig főképp a kert virágoztatása, az öntözőrendszer kiépítése, a nyári betakarítások elvégzése volt, most pedig a gyerekek több csoportjával a tyúkház további építésén dolgozunk. A legelső nagy projekt egyébként a hollandi melegágy megépítése volt. Amikor a kertben még nem lehetett nagyon sok mindent csinálni, nekiláttam a tervezésnek. István már

régóta szeretett volna egy palántanevelőt. Elgondolkodtunk, hogy hol is lenne célszerű megépíteni, ahova meleget lehet bevinni és biztonságban nevelhetőek a palánták. Az iskola tetője jó ötletnek bizonyult néhány évre, hátha megépül időközben majd a tűzlépcső is, melyen még kényelmesebben lehet majd feljárni (be is mutattuk ezt tavasszal a karantén alatt egy videós híradás keretében — a szerk.) Az iskola légterének meleg levegőjét is szeretnénk majd hasznosítani, és egy csővel felvezetni a második emelet folyosójáról. Szerkesztettem a melegágyra egy automata ablaknyitót is, hogy a nagy melegben megoldódjon a szellőzés. Paradicsom-, paprika-, batáta- és padlizsánpalántákat neveltünk benne és egy kis cukkinit, póréhagymát, zellert; később ezeket ültettük ki a kertbe, megalapozva minden idők legkiadósabb termését. Reményeink szerint jövőre eladásra is fogunk kínálni az itt nevelt palántákból.

A palántanevelésben a gyerekek is részt vettek?

Ebbe még nem nagyon vontuk be a gyerekeket, mivel ebben az időszakban zárták be újra egy időre az iskolát a járvány miatt. A magok nagy részének elültetését én végeztem, majd István termében zajlott a keltetés, a kis palánták dédelgetése, aztán több tanárkolléga is segített a tűzdelésnél. Amikor már nagyobbak lettek, Péterrel és Zolival hordtuk fel a tetőre: ez még egy kicsit kacifántos mutatvány, de ha többen összegyűlünk, akkor viszonylag gyorsan megy.

Mennyire feladatod a gyerekekkel való foglalkozás? Segítesz a projektnapokon vagy a kertművelés-órákon?

Már egy jó pár hete az ötödikesekkel a tyúkház építésében vagyunk benne, most is, hogy véget ért hivatalosan számukra a projekt időszak. Értékelem, hogy együtt végezhetem a famunkákat a gyerekekkel, és azt hiszem, ez kölcsönös.

Más feladatokban is részt vettél?

Többé-kevésbé rendszeresen a kertművelés-órákon István mellett a gyerekekkel kertészkedtünk. Az építőipari és egyéb alapanyagok, mint a tyúkházhoz való cserép, agyag a hőszigeteléshez, sőt a jövő évek palántaföldjeinek (Andrea tanító néniék érett komposztdombjáról) beszerzéséhez is mindig alakult egy kis csapat, akikkel együtt mentünk „bevetésre".

Van pedagógiai múltad és az eredeti végzettséged szerint is tanár vagy. Mesélj egy kicsit erről!

Először a Műszaki Egyetemre jártam a villamosmérnök szakra, nem egészen egy évet, aztán jártam pár évet az ELTE matematikatanári szakára is. Szeretem a matematikát és valamennyire akkor is élveztem egyes részeit, de összességében az nekem egy nagyon zárt világ volt. Végül, mivel akkoriban költöztünk le a Zselicbe, egy ökofaluba (Visnyeszéplak) első családommal, beláttam, hogy ez túl nagy távolság egy nappali tagozat elvégzéshez és letettem ezt a tárgyat.

Mivel jó ideje egyébként is vágytam már valami üdítő, nem csak mennyiségekkel és definíciókkal körbehatárolt dologra, egy humán szak, a történelem következett. Sikerrel készültem fel a felvételire és el is végeztem levelező szakon az általános iskolai tanári szakot.

Ezt és a matek-fizika tudásomat később, a lányom tanításában kamatoztattam, amikor felső tagozatos korában magántanuló volt és mi tanítottuk otthon. Emellett foglalkoztam gyerekekkel is óraadás és egyéni foglalkozások keretében.

Mi indít egy fiatalt arra, hogy egy ökofaluba vonuljon el távol a nagyvárostól?

Egyrészt az, hogy szerettem volna gyakorlati módon megvalósítani a környezetvédelmet, ami akkoriban azt jelentette, hogy az ésszerűség határain belül a lehető legkisebb környezeti terhelést kövessük el. Itt gondolok az ökológiai lábnyomra. Az anyagi – nem pedig a szellemi – igényeinket ennek érdekében tudatosan viszonylag erőteljesen visszafogtuk.

Emellett engem személy szerint a gyerekkoromban megélt traumáktól való térbeni és időbeni eltávolodás igénye is motivált. Ezeken a nyugalmas, védett, természeti értékekben gazdag helyeken tapasztaltam meg az ilyen közegben végzett munka gyógyító, terápiás hatását.

Visnyeszéplakot családi okok miatt 3,5 év után elhagytuk, majd két évig átmenetileg Sülysáp zártkertes részében éltünk, keresve a továbblépés útját. Utunk a Tolnai-hegyhát egy kis falujába, Nagyszékelybe vezetett, akkori barátaink nyomán. Akik odavonzottak minket, végül

továbbléptek, mi maradtunk, közel egy évtizedig. Hogy Nagyszékely mára ökofalu, ökofalu kezdeményezés lett, abban komoly szerepünk volt. Olyan társakra vágytunk, akikkel hasonló értékeket vallunk. Tevékenykedésünk nyomán elkezdtek érkezni az ilyen irányultságú érdeklődők.

Mit is jelent valójában, hogy ökofalu?

Akik ott éltünk, egyetértettünk abban, hogy a materiális igényeket alacsony szinten kell tartanunk annak érdekében, hogy ne éljük fel bolygónk erőforrás-készletét, és az volt a célunk, hogy amit lehet, együttműködés keretében termeljük meg vagy intézzük el. Például autót két-három családdal közösen használtunk. Ha volt egy közösségi esemény, oda egy közös járművel mentünk, vagy együtt jártunk előzetes egyeztetés után bevásárolni. Mindenkinek volt otthon valamiféle tároló kapacitása, a zöldségek, gyümölcsök javát megtermeltük, feldolgoztuk. Bizonyos dolgokat pedig közösen termesztettünk, például sütőtököt, kukoricát, az állatoknak a takarmányt és a gabonaféléket, mert a kenyeret is magunk sütöttük. Így egyfajta közösségi önellátást valósítottunk meg, mivel arra hamar rájöttünk, hogy ezen a módon hatékonyabban célt érünk, sőt egyéb járulékos pozitív hozadéka van az ilyenfajta együttműködésnek. Mégpedig az, hogy mindezt szervezett kereteken belül tettük, ami azt jelentette, hogy forgóban heti egy – mindig a házigazda által – moderált megbeszélésünk volt az aktuális közös teendők kapcsán. Észrevettük idővel azt is, hogy vannak lelki igényeink is, melyeket nem jó összekeverni a szervezéssel kapcsolatos megbeszélnivalókkal, mert akkor könnyen egy beszélgetőkörbe megyünk át, ahol egyik vonalon sem érünk hatékonyan célt. Így időnként lelki témával kapcsolatos összejöveteleket is szerveztünk. Az évkör ünnepeit is nyomon követtük, közösségi események keretén belül és bekapcsolódtunk a falu közösségi életének vérkeringésébe is.

Már eleve egy közös szellemi alapot jelenthetett, hogy hasonló érdeklődésű emberek kerültek össze.

Igen, de ezen belül nagyon sokszínűek voltunk a világnézet és a vallás terén. Ez is volt a szépsége, hogy a legkülönbözőbb beállítottságú emberek ültünk le, illetve működtünk együtt egymással rendszeresen. Az egyik fő elvünk a tudatos egymás melletti elköteleződés volt, a házasságkötéshez hasonlóan. Ezalatt azt értem, hogy tudatosan ápoljuk a kapcsolatot azzal a körrel, azokkal az emberekkel, mert ők a mi választott közösségünk, kitüntetett szereplői vagyunk egymás életének. Csak azért, mert vannak kellemetlenségeink, konfliktusaink vagy nehézségeink van-

nak, nem fordítunk hátat egymásnak, vagy nem válunk haragtartóvá. Ennek szellemében igyekeztünk az ellentéteket is megbeszélni, feloldani. Törekedtem ebben példát mutatni, így, ha valakivel egy kellemetlen szituációm volt, és ha a másik nem jelentkezett, akkor előbb-utóbb megkerestem őt, jeleztem felé az igényemet. Mikor mindkettőnknek alkalmas volt, leültünk, és elmondtam, hogy mit éltem meg én, majd ő is elmesélte az ő oldalát. Így rendszerint nagyon szépen tudtuk tisztázni a nézeteltéréseinket. Ez sok erőt, lendületet, motivációt adott a közös továbblépéshez, és növelte az egymás iránti bizalmunkat.

Megvan még ez az eszmény: ilyen közösségben élni?

Igen, de azóta változott ez bennem is, már olyan értelemben, hogy egy ilyen közösségnek talán nem kell feltétlenül egy ökofaluban lennie, egy Isten háta mögötti településen. Ami viszont ennek némileg ellentmond, az az, hogy tapasztalom, hogy az utóbbi évtizedekben annyira végletesen válik el egymástól a vidék és a város szokásokban, igényszintben, hangerőben, sebességben. Jó lenne – és tudom, sokan erre törekszünk –, ha lenne a kettő között is valami és ne kelljen elutazni valahova messzire, ahol a csendet, a nyugalmat, a természetet megtalálja az ember.

Nemrég vásároltatok házat vidéken…

Igen, feleségemmel, Balla Veronikával ugyanis tovább él bennünk a természetes életmód eszménye.

Ugyanakkor nagy érték, amit itt, az iskolában a gyerekkel való együttes munkában megélek, s talán a tanárkollégák visszajelzései alapján is mondhatom: közvetítek. Ez a majd két évtizedes, ökofalvakban szerzett tapasztalat ugyanis egyfajta világlátást is jelent. Ha valaki egy ilyen helyen fenn tudja magát tar-

tani állandó munkahely nélkül úgy, hogy otthon gazdálkodik a háza körül – gyermekkel, családdal –, akkor szerintem az már jelent valamit.

Feleségemmel a körülöttünk lévő élő és anyagi világnak a tiszteletét, szeretetét szeretnénk sugározni, átadni a gyerekeknek. A magam részéről továbbá igyekszem, hogy jelenlétemben a közös tevékenységgel eltöltött idő a kölcsönös tiszteleten, figyelmességen, és a társunkkal való együttérzésen alapuljon. Egy közösségben, akár egy osztályközösségben is, abban látom a valódi előrelépést, ha nap mint nap mindenki megtalálja a szerepét, a neki való feladatát és a lehetőségekhez képest mindenki jól érzi magát. Fontos számomra, hogy annyi gyerekkel dolgozzak, ahol mindenki elég figyelmet kaphat, hogy érezze: számít, tekintetbe van véve, vagy ha ő épp ezen a téren erős: legyen lehetősége megéreznie, hogy másnak is szüksége van a figyelem és az odafordulás erejére.

A Waldorf-szemléletű pedagógiának ez alapból is az erőssége: nem baj, ha valakinek egy részfeladat nem megy olyan jól; a különbségekben sok érték rejlik, feltéve, ha annak tekintjük őket, és tudatos erőfeszítéseket teszünk kibontakoztatásukra.

Gyengéd figyelem egymás iránt – ennek látom a legtöbb értelmét. Lehet előre menni, előre szaladni is akár, ha valakinek ez jólesik, és a többiek is tolerálják, csak akkor nem kell azt zokon vennie, ha esetleg mások nem bírnak vele tartani. A keretek határozott és tudatos megteremtése – elvégre a tudati lélek korában vagyunk – az ilyenfajta egymás közti finom közösséget fejlesztő kölcsönhatásokhoz, ez a szívügyem.

Ezt megvalósulni látod itt, az iskolában általad is? Azaz sikerült a gyerekekkel egy jó kapcsolatot kialakítani?

Annyira tud ez megvalósulni, amennyire a kereteit megtartom. Szerintem jól kijövünk a gyerekekkel, de azon sokat nevetünk, hogy olykor még elfelejtem, összekevergélem a nevüket, mert annyira gyakran azért nem találkozunk.

Elfogadtak Téged?

Ez nem is nagyon volt kérdés. Azokkal az ötödikesekkel, akik hozzám jártak/járnak barkácsszakkörre, eleve van egy intenzívebb kapcsolatom.

Szóval elfogadnak, talán azért is, mert – és erről már nagyon sokat beszélgettünk Istvánnal és Krisztiánnal is – a tevékenységalapú oktatás közel áll a legtöbb gyerekhez, én pedig ezt a „műfajt" képviselem. Hiszem, hogy ez az, ami igazán meg tudja adni az elvont tudásnak a beépülését: az elmélet és a gyakorlat együttese. És ami még nagyon fontos: szociális, emberi vonatkozások is helyet kapnak és élnek ilyenkor egy közös munkálkodás során, így a tananyag beépülése mellett ezek a készségek is fejlődnek.

Bár ez nem volt még hosszú idő, de látod-e a gyerekeken a változást a közös munka során?

Igen. Most, hogy már többedszer dolgozunk együtt, jobban merik képviselni a szükségleteiket, azt, ha valamit kevésbé, vagy jobban szeretnének, persze alapvetően az elvégzendő feladat keretein belül. És talán ez nem engedékenység, ha én ennek teret adok. Mindenkinek nem kell mindenben részt vennie, de azért törekszem arra, hogy többféle munkába

is belekóstoljanak a gyerekek. Bizonyos tevékenységeket már csak azért sem erőltetek, mert nincs mindig pontos rálátásom, mi az ellenérzés valódi oka. Ha viszont egy gyermek nagyon szeretne csinálni valamit, például, hogy most egy ideig csak ő szeretne a csavarbehajtóval dolgozni, akkor egyeztetünk a többiekkel, hogy ez mindenkinek rendben van-e. A partnerség nagyon fontos szegmens: tartva a kereteket bevonni az egyeztetésbe a gyerekeket is, hogy megéljék azt, hogy ők is kompetensek a döntési helyzetekben. Nemcsak abban fejlődnek tehát, hogy hogyan verjenek be egy szöget, hanem abban is, hogy egy közösség részeként hogyan alakítsák a sorsukat. Még ilyen szinten is, mint egy délelőtti barkácsolás – ez nagyon fontos.

A legnagyobb kihívás számomra egyébként talán az, hogy valakivel megláttassam, hogy miben haladt, fejlődött. Mert előrelépés, fejlődés = öröm, növekvő önbecsülés.

Sokat foglalkoztál önismereti és pszichológiai dolgokkal, mint például az erőszakmentes kommunikáció, a playback színház vagy a pszichodráma. A sokoldalúságodnak ez is egy fontos része. Ezeknek milyen helye van az életedben? Mi indított feléjük, hogyan tudod alkalmazni őket?

Az erőszakmenets kommunikációval még fiatalon, egy nagyon nehéz élethelyzetben találkoztam. Egy olyan segítő emberrel hozott össze a sors, aki életemben először volt képes olyan minőségben jelen lenni és meghallgatni, hogy azt éltem meg: ő teljes mértékben érzi, átérzi, miben is vagyok benne. Ez az élmény a mai napig megmaradt bennem és elindított ebbe az irányba. Ha nekem az ilyen figyelem ennyire jó és gyógyító, akkor én is szeretném ezt biztosítani magamnak és másoknak is – gondoltam. Így elkezdetem utánaolvasni az EMK-nak – merthogy ez a neve ennek a „tudománynak". Teljes nevén eredetileg Erőszakmentes, ma már inkább Együttműködő Kommunikáció néven ismert –, tanfolyamokat végeztem, és azóta is alkalmazom, művelem.

Amikor nyolc éve a Szederfa Otthonban elkezdtem az értelmi sérültekkel a munkát, a szervezet akkori vezetője (Turba Attila) jóvoltából megismerkedtünk a playback színházzal és hál' Istennek, bejöttek a szakmai központú önismereti foglalkozások is. Ez önmagában is óriási erő volt, és ez csak fokozódott, ahogy „ellátott" és „gondozó" összekapcsolódott a playbackben, amikor is sérült és nem sérült együtt játszhatott a színpadon. Ott tapasztaltam meg először azt, hogy az érzelmek szereplőkkel való megjelenítésének milyen átalakító ereje van minden jelenlevőre vonatkozóan. Az érzelmek, hangulatok szokatlanul tiszta megjelenése még a „passzív" szemlélőre is pozitívan hat, nézőpontváltásra késztet, ami önmagában is támogathat gyógyító folyamatokat, mivel kibillenti a résztvevőket egy beszűkülésből, megrekedt állapotból.

Többször is megragadott engem különböző rendezvényeiteken, ahogy Te a fogyatékosokkal bántál. Nagyon lenyűgözött az az őszinte figyelem, partnerség és tisztelet, amivel körülvetted ezeket az embereket. Ez is egy fontos része volt az életednek. Nem hiányzik?

De igen, bizonyos értelemben hiányzik. A társadalmunk még nem olyan rugalmas, hogy sérült emberek jobban részei

tudnának lenni a mindennapi életünknek. Csodálatos időszak volt, rendkívül gazdag volt tapasztalatokban. Megerősödtem abban a meggyőződésemben, hogy teljesen mindegy, milyen érzelmi megnyilvánulásról van szó, annak oka és helye van. Az már más kérdés ezt úgy mederben tartani, hogy ez másokra nézve is elviselhető legyen.

Ez egy elég komoly tanulási terep lehetett, mert a sérültek nem kontrollálják az érzéseiket, míg ezt mi, „épek" folyamatosan elpalástoljuk, elnyomjuk, manipuláljuk...

Amikor tudjuk, hiszen nekünk sem sikerül mindig! Az értelmi sérülteknél az érzelmeik feletti kontroll lazulása, hiánya egy adottság, ami náluk szervi szinten is rögzül. Kognitív készségiek csökkent vagy hiányos volta miatt a körülöttük levő világ racionális oldalához alig kapcsolódnak. Bizonságot számukra gyakran az ismerős, jól begyakorolt tevékenységek végzése, személyek, tárgyak jelenléte jelent (autizmus spektrum). De hát ilyesmivel, azt hiszem, mindenki találkozott már magánál is, gondoljunk csak zavaró, idejétmúlt szerepeinkre, viselkedési mintáinkra. Közismert az a tény, hogy amikor eluralkodik rajtunk egy érzés, érzelem (beszűkült tudatállapot), olyankor nehezen bírunk értelmesen gondolkodni, ésszerű döntéseket hozni, úgyhogy én az értelmi sérült emberek világát kicsit ehhez az állapothoz hasonlítom. Talán pont a sérült emberek partneri kezeléséhez nélkülözhetetlen készségek révén tudnánk a magunk és környezetünk elakadásaihoz egészségesebben viszonyulni.

Velük is kertet műveltél, egy biokertet.

Igen, Domonyban működtettünk egy biogazdaságot egy kis feldolgozó üzemmel együtt, és azzal elláttuk a Szederfa Otthon lakosságát savanyúságtól kezdve terményekkel, zöldségekkel, lekvárokkal, befőttekkel, aszalványokkal.

Ezt a biokertet tavaly magánemberként átvettem és jelenleg is bérlem. Három egykori sérült munkatársammal és egy, a tanítványi körből felnőtt mezőgazdász

fiatalemberrel pedig a mai napig műveljük, termelünk benne. (Búza Daniról van szó egyébként, a nagyobbak barkácsszakkörének vezetőjéről).

Kicsit hasonló most nálunk, itt a helyzet, nyilván más is...

Igen, itt, az iskolában is cél az önellátás és öngondoskodás, mégha egyelőre csak egy távlati cél. Ha majd egyszer biztosítani tudjuk a szükséges alapanyagokat, és meglesznek a szükséges tároló- és feldolgozó helyiségek, akkor az ebédfőzést is rendszeresen a gyerekek bevonásával végezhetjük.

Látsz erre esélyt, hogy ezt megvalósítsuk? Te vagy az első mérföldkő ezen az úton.

Igen, a magam részéről teljes mellszélességgel, tevőlegesen is támogatom ezt a törekvést, a többi nem rajtam múlik.

A sokféle út közepette – ökofalvak, önismeret, Gyöngyház Egyesület – Neked is fel szeretném tenni a nagy „klasszikus" kérdést: milyen út vezetett a Waldorf-pedagógiához? Ilka lányod is diákunk volt.

Igen, Ilka az egykori gimnázium kilencedik osztályába járt, miután elköltöztünk Nagyszékelyből. Ez egy rövid időszak volt, nehezen ment a kapcsolódás ehhez a rend-szerhez, év végén váltottunk is, így végül Ilka a Líceumban érettségizett.

Később Waldorf-nevelőszülőként tértél vissza már Vera párjaként, most pedig munkatársként vagy itt közöttünk.

Igen, közel öt éve történt, hogy megismertem Veronikát és leendő családtagjaimat: Jázmint és Ábelt. Ábel akkor épp ötödikes volt Piroska osztályában, Jázmin pedig tizedikes a Regiben. Az iskolánkban folyó pedagógiai alkotómunkával, a mögötte húzódó eszmeiséggel és a rítusokkal először Ábelen keresztül találkoztam. Amióta itt dolgozom, azóta két-három tanárkolléga révén időnként magába a Waldorf-pedagógiába is közvetlenül belelátok. Örülök a felém táplált bizalomnak, megbecsülésnek, elfogadásnak, ez a fajta nyitottság nagyon jólesik.

Foglalkozol is antropozófiával?

Életem során voltak intenzívebb tanulási időszakok, melyek során antropozófia megalapozottságú előadásokat hallgattam. Jelenleg ilyen szemléletű képzés életemben a pszichodráma, melyhez többedszerre térek vissza most, ebben a tanévben is. Célom, hogy a szellemi tanításokat egyre nagyobb arányban legyek képes a saját tapasztalataimmal, belső tudatosságommal összehangolni.

Vannak időszakok az évkör során, például adventben vagy nagyböjtben, amikor a szellemi tanítások iránti igény különösen felerősödik bennem.

Mennyire tudsz azonosulni vele?

Amennyire rálátásom nyílt, azzal eddig javarészt tudtam azonosulni, mert elég természetes számomra a szellemvilág léte, az emberi test szintezettségéről, illetve a hármas tagozódásról szóló alaptanítások. Az antropozófiai tanítások mindig felkeltették az érdeklődésemet, többször „aha-élmény"-szerűen viszonyultam hozzájuk. Igyekszem a korszellemmel összehangolni ez irányú kibontakozásomat, megőrizve és tiszteletben tartva származásomat, kulturális hátteremet, vallási, hitbéli meggyőződé-

semet, hovatartozásomat, és természetesen másokét is.

Amúgy nemzeti önazonosságomnak a magyarságot magamnak kellett választanom, mivel felvidéki magyarként szüleim ezt nem vállalták fel. Pozsonyi születésű vagyok, édesapám cseh, anyukám magyar szülők gyermeke, hozzám ő és nagypapám már csak szlovákul beszéltek, magyarul még csak nem is értettem. Magyarországra öt és fél éves koromban költöztünk, három hónapra rá viszont pedig már szinte csak magyarul voltam hajlandó megszólalni…

Hosszan tartó folyamat eredményeként felismertem, hogy az állampolgárság elköteleződést, s így felelősséget is jelent, így vettem fel tavaly a magyar állampolgárságot. Nyilván a nemzet, a nemzethez tartozás fogalma sem statikus valami, és nem lehet ugyanaz, mint 100-150 évvel ezelőtt, de kell, hogy legyen valamiféle korszerűsített változata. Történelmi-kulturális értékrendünk a mi gyökereink, melyek egy koros fához hasonlóan tartanak, táplálnak minket és általunk az új hajtásokat.

Foglalkozol is magyarság-tanulmányokkal?

Igen, szellemi vagy szellemtudományos alapokon nyugvó tudományos dolgokat olvasok, akár a népszokások eredetét, akár a testvérnépeink jellemzőit, akár egy eddig kevéssé közismert történelemszemléletet, ha nézünk. Most már választott felelősségem tudatában kapcsolódok ezekhez a témákhoz.

Visszatérve a kerthez, gondolom, a sok ökofalusi tapasztalatod során megismerted a bio- kertészkedést, de a biodinamikus kertművelésbe is beleástad magad?

Nagyszékelyből elkerülve egy ideig együtt dolgoztam Matthew Haysszel, és akkor rendszeresen voltak ilyen irányú közös stúdiumaink. A Zsámboki Biokert kedves a szívemnek, én ültettem és rendeztem be a gyümölcsöst ott, melynek egy része a saját területem, a gazdaság szerves részeként. Részt vettem Mezei Klári néni egyik téli tanfolyamán is. A biodinamikába később azért nem mentem bele mélyebbre, mert a fogyatékkal élőkkel való munka és a velük kapcsolatos szakmai tudásom gyarapítása lekötötte az energiáimat. A közelmúltban a biodinamikának az a vonatkozása fogott meg, aminek révén egy mélyebb, gyógyító összhangot lehet megteremteni az általunk gondozott növények, az ember és az univerzum, a kozmosz között.

Ebben biztosan partnereid István és Krisztián is! A kertművelés-tanárság nem merült fel?

De igen, maga a Waldorf-tanárság is szóba került, de lehet, hogy ezt a „projektet" csak egy következő életemben fogom megvalósítani.

Mert van még a barkács-szakkör is itt, a Présház utcában (az interjú itt készült — a szerk.) és ahogy hallhattuk tőled a tyúkház építéséről, ez is egy fontos területe az életednek!

Igen, s bár én alapvetően „praktikus" barkácsoló vagyok, feleségem inspiráló lénye és a Présház utcai Szigetkék Alkotóműhely atmoszférája ébren tartja és bátorítja bennem az „alkotót" is, hogy munkáimban a művészi igény is jelen legyen. Ide kapcsolódnak a századfordulón létrejött Gödöllői művésztelep egyik alapítójának, Nagy Sándor festőművésznek, Veronika példaképének szavai: „A művészet gyönyörű kitevője az életnek, de az élet művészete az maga az élet." Ez a szellemiség egy fontos közös pont a feleségemmel együtt végzett közös munkánk során, gondolok itt a képzőművészeti és barkács szakköreinkre és a nyári táborokra.

Valójában pedig nem is az a legfontosabb, hogy milyen alapon tevékenykedünk: most a barkácsolást és a kertészkedést választottam, korábban pedig a sérültekkel a kertészkedés mellett a befőzést, feldolgozást. Ezek egyfajta vivőanyagai a szociális interakcióknak.

Vagyis ezek apropói annak, hogy csináljunk valamit közösen?

Igen, hogy ezáltal fejlődjünk, tudatosodjunk, megélhessük a kiteljesedés és az alkotás örömét.

S ha már így van, mindeközben csináljunk valami értelmeset, aminek haszna is van!

Ha marad egy kis szabadidőd mindemellett, akkor mivel foglalkozol?

Otthon a kertet művelem (és itt egy óriási nevetés... — a szerk.), néha „playbackezek" (játszom az Ökopszínház Társulatban): olyan témákhoz hívnak bennünket, mint pl. a jelenleg tapasztalható ökológiai válsággal kapcsolatos lelki nyomás, feszültségek feldolgozásának támogatása. Egy-egy ilyen alkalom mindig egyszerre kihívás, játék, munka, alkotás és önismeret, amellett, hogy még töltekezem és rendeződöm is általa.

Mik a további terveid?

Igazából helytállni azoknak a kihívásoknak közepette, amik érkeznek felém, és teljes mellszélességgel és odaadással eleget tenni magam választotta kötelezettségeimnek legjobb tudásom szerint.

Továbbra is fontos számomra, hogy sokrétű tapasztalataimat, amit egy önfenntartó életmód révén megszereztem, tovább kamatoztassam.

Az iskola vonatkozásában a kert, a barkácsolás és a közösség életébe való bekapcsolódás, otthon pedig a barkácsszakkör és a már említett, feleségemmel közös, gyermeklélek-gyógyító kézműves foglalkozásaink továbbvitele, ezirányú tudásunk, kompetenciáink gyarapítása és az EMK – akár közös – tanítása a célom.

Korábban már szó volt nemrég vásárolt vidéki területünkről (Kisecset, Nógrád megye). Ez a terület adottságainál fogva alkalmas lehet – többek között – egy ökológiai beállítottságú közösség, mintakert stb. létrehozására is. A jól elérhető helyszín választásával arra törekedtünk, hogy fenntarthassuk a Gödöllőhöz fűződő kapcsolódásainkat.

Hosszabb távon is el tudod képzelni, hogy itt maradj nálunk?

Nagyon vonzó számomra az együttműködés gondolata hosszabb távon is, de még nem látom pontosan, merre vezet az utam. Egy a lényeg, hogy amire szövetkeztünk, abban számíthassunk egymásra, ameddig ez a kapcsolat mindenki örömére és kölcsönös megelégedésére fennáll.

Ezek szerint akkor keresed még az utad, nyitva állnak a lehetőségek.

Igen, és nagyon támogatom ezt az átalakulást, amiben az iskola szervezete most benne van. Az előző tanévben tartott tanári EMK tanfolyamommal is az volt a célom, hogy támogassam egy új formáció létrejöttét. Hogy ennek tagjai minél tisztábban lássák és képviselhessék egyéni, illetve közösségi ambícióikat, ami által mindenkiben megszilárdulhat egy közös saját vállalkozás ideája.

Korábbi munkám során azt tapasztaltam, hogy akkor működök jól, akkor tudok motivált maradni, akkor nem égek ki, ha a mindennapi munkám során személyes ambícióimat is felszínre engedem, felvállalom őket, és ezáltal saját jólétem iránti igényeimet ugyanúgy képviselem, mint a közösség gyarapításáért érzett késztetéseimet. Ez azért fontos, mert szerintem nem helyes élesen szétválasztani a kettőt, hogy csak a közösségért, vagy csak magamért élek. Egyszerre élek a kettőért, mert az én kiteljesedésem is fontos és a közösségé is. A magam részéről ezt látom vonzó jövőképnek.

Szívből kívánom, hogy a közöttünk töltött időszak tovább gyarapítson utadon!

Hálás vagyok mindenért, amiben itt részesülök!

Az interjút készítette: Kecskés Judit

ISKOLAI ÉLET

„A fényben élek.
A fényben szeretek.
A fényben nevetek.
A fény hordoz és táplál.
Teljes örömmel a fényt szolgálom.
Fény VAGYOK. VAGYOK."

BAZÁR 2021 - VAGY ANNÁL SOKKAL TŐBB?

Ott kezdődött minden, két évvel ezelőtt, tavasszal. Vagy nem is ott? Attól függ, honnan nézem: a Napról, a Földről.

Most csillagászat-epochában vagyunk, hetedikesek vagyunk, itt élünk a Föld nevű bolygón. A nézőpontunk, a világlátásunk „földhöz kötött", innen szemléljük, innen (földi emberként) próbáljuk megérteni, megélni a világmindenséget. Ez a sorsunk ebben a 70-100 évben, földi létünkben. Magunkhoz tudunk viszonyítani, kell egy támpont.

Visszakanyarodva: két évvel ezelőtt, az első karantén majdnem legvégén döntést kellett hozni, lesz-e Olimpia. Belevágunk, megszervezzük a mi egyedi, de mégis megismételhetetlen 2020-as Olimpiánkat, vagy várunk. Bízni kellett, és bizalomból egy fontos döntést hozni. Belevágtunk! Az osztályomban sokszor visszakanyarodunk ehhez a ponthoz. Jó lépés volt, érdemes volt bátran nekilódulni. Azóta sok mindent átéltünk együtt: szép és nehéz helyzeteket, méltó és méltatlan pillanatokat, bizalommal vagy félelemmel teli folyamatokat. Még nem

tudunk visszanézni, még benne vagyunk. VALAMIBEN.

De föntről, egy magasabb szintről megpróbálhatunk „visszanézni", ez az egyetlen jó választás szerintem. A fentiek, a bennünk élő fény vezetni fog, ha rá tudjuk bízni magunkat.

2021 őszén elkezdtük szervezni kis iskolai bazárunkat. Az első találkozás csupa aggodalom volt, kétségekkel teli. Aztán valaki szavát meghallottuk: lehet! Lehet lépni, merjetek! És onnan bíznunk kellett, és mernünk, és tennünk. Ebbe a szép, közös folyamatba rengeteg szeretet és munka került, nemcsak a mi osztályunk, hanem az egész közösség részéről. A gyönyörű Márton-nap! Egyszer elveszítettünk egy Márton-napot az elmúlt időszakban. Jó volt, hogy most megélhettük együtt!

A Bazár előtti pénteken az iskola épülete már készült az ünnepre. A hetedikesek takarítottak, cipekedtek, termeket rendeztek be, aulát díszítettek, feliratokat készítettek, plakátot és MÉG! titkos fellépéseket, koncerteket érleltek, melyek nélkülem értek, és készültek a szombati napra. Olyan volt (elcsépeltnek tűnik), mint amikor egy nagy család találkozik, és örülnek, hogy újra együtt lehetnek a nagy asztal körül. Aki itt volt, érezte: a Teaház, a Csokizda, a Büfé, a kézműveskedés, az árusok, a Kristályerdő, a koncertek, a táncház, a színház, a kiállítás – ezek mind szeretetből „készültek".

Ez a mi szeretetünk volt, nekünk, saját magunknak. Egy ünnep, hogy lehetünk. Hogy vagyunk a világban: fénymozgalom. Hogy lehetünk együtt, élőben: bizalomból. Hogy ezt mutatjuk a gyerekeinknek, vagy tanuljuk tőlük? – az egyetlen út a szeretet. Ha vársz, ha félsz, akkor is ez van, ha bízol, akkor is. Egyszer rábukkantam egy idézetre, azóta sem tudom, kié: „NINCS KITAPOSOTT ÚT, CSAK AMI LÉPTEID NYOMÁN TEREM, UTAZÓ."

Az angyalok az aulában röpködnek 2021 adventi időszakában. Jól figyelj, ha arra jársz! A többi a Te döntésed.

Richter Beatrice

KÖZÖSSÉGI ÉLET

Az alábbiakban egy olyan memorandumból olvashattok részleteket, amely 2021 húsvétján jelent meg, és már több helyen találkozhattatok vele, de úgy gondoljuk, hogy érdemes újra és újra elolvasni és átgondolni a kérdéseit, felvetéseit. A memorandum teljes szövege itt olvasható:
https://bionivo.com/a-koronavirus-valsag-megertese-es-kezelese.html

MEMORANDUM

SZEMLÉLETVÁLTÁST A JÁRVÁNYPOLITIKÁBAN!

A válságban is tanúsítsunk több megértést a vélemények sokfélesége iránt

A koronavírus-járvány nem csak egészségügyi szempontból roppant összetett esemény. Ez a pandémia nagy ökológiai, társadalmi és geopolitikai változások idejére esik, sőt maga is részese ezeknek a változásoknak. Ugyanis a mindannyiunk vállát nyomó — klímaválság, éhínség és szegénység formájában megjelenő, továbbá fegyveres konfliktusok, menekültek gyötrelmei és nyomor által kísért — gondokat tetézi, hogy a pandémia következtében az UNICEF szerint a világon számontartott éhezők száma az eddigi 700 millióról további 130 millióval növekedett.

A járvány és annak kezelése hatására a világ lakosságának legnagyobb része azzal szembesült, hogy sok minden, ami eddig magától értetődő volt, egy csapásra eltűnt: a mindennapos munkába járás, ugyanígy az óvodai és iskolai jelenlét, a személyes mozgásszabadság, a bevásárlás, a lehetőség, hogy részt vegyünk rendezvényeken, esküvőkön, gyászszertartásokon, családi ünnepségeken, szabadidős programokon és sok egyéb más is.

A képernyő vált a központi találkozási és kommunikációs helyszínné. Az élet minden területén erőltetett digitalizációs folyamatot azonban nem csak áldásként éljük meg.

A gyerekeknek és fiataloknak az egészséges fejlődésükhöz elsősorban a való életből származó tapasztalatokra és kapcsolatokra van szükségük.

Ehhez jön még az aggodalom, hogy a fertőzésláncok és oltási igazolványok nem konzekvens nyomon követése, valamint további, szükségesnek ítélt ellenőrzési és megfigyelési eszközök egy olyan jövőhöz vezetnek, amelyben számolnunk kell azzal, hogy ezek a meg-

figyelési eszközök országos szükséghelyzet pl. terrorveszély vagy világjárvány esetén bármikor újra bevethetővé válnak.

Milyen irányba kell a demokráciának továbbfejlődnie, hogy az erőszaktól, betegségtől vagy haláltól való félelem ne váljon szabadság- és személyiségi jogok ellenségévé?

Sokan azt kérdezik maguktól:

Milyen jövő vár így ránk?

Milyen társadalmi szerepvállalásra van szükség ahhoz, hogy a demokráciát a megváltozott általános körülmények között is meg tudjuk őrizni?

Hogyan vonható be ténylegesen a civil társadalom – a járványpolitikában is - szükséges szemléletváltás folyamatába?

Mindeközben a gyerekeket és a fiatalokat különösen keményen érinti ez az új helyzet. Egyrészt látják a környezetükben élő felnőttek félelmét és aggodalmát, másrészt nekik is megvannak a maguk félelmeik a jövőjüket illetően. Emellett szociálisan elszigetelődnek, és sokan közülük szenvednek a fokozódó családon belüli erőszak következtében. A segélyvonalak, valamint a gyermek- és ifjúsági pszichiátriák már most is folyamatosan túlterheltséggel küzdenek.

Ezeket a tényeket ismerve érthető, hogy a társadalom egyre inkább polarizálódik; az egyik oldal indokoltnak tartja, helyesli és támogatja a koronavírussal kapcsolatos eddigi járványpolitikát, míg a folyamatosan bővülő másik oldal erre egyre kevésbé képes, és a legkülönbözőbb okokból kifolyólag fellázadnak ellene. A következmény: viták és konfliktusok a családban, a szomszédságban és a munkahelyen.

Egy évvel „A koronavírus-járvány megértése és kezelése“ című első könyvünk és

két további publikáció megjelenése után még mindig megdöbbentő számunkra megtapasztalni az ebben rejlő konfliktuspotenciált, de ugyanígy a témának a társadalmi béke érdekében történő tabusítását is. Mindemellett ösztönzően is hatott ránk, hogy közelebbről megszemléljük az ezért felelős különböző, sokszor keményen egymásnak feszülő gondolkodásmódokat. Ugyanis annak megfelelően, hogy milyen nézetet vall valaki, támasztja alá észszerű módon a látásmódját az ahhoz passzoló tényekkel, és így csökken a kölcsönös megértés esélye.

Ha azonban mégis képesek vagyunk a másik gondolkodásmódját megérteni, és lehetővé tesszük számára, hogy a nézeteihez illő megoldásokat keressen, az nem csupán a tolerancia és a társadalmi megbékélés számára teremt esélyt. Még inkább ösztönzően hat majd, hogy közösen lépjünk fel, és kreatív megoldásokat keressünk a ránk nehezedő konfliktusok megoldására. Öt ilyen gondolkodásmódot szeretnénk itt bemutatni, amelyek a hozzájuk kapcsolódó érveléssel különösen hozzájárultak a polarizációhoz. Memorandumunk célja, hogy értelmezzük ezeket a szemléletmódokat és ezáltal elősegítsük a konstruktív párbeszéd létrejöttét.

1. Milyen gondolkodásmód az alapja a világszerte elfogadott, a járvány sikeres leküzdése érdekében alkalmazott intézkedéseknek?

Ez a modern természettudomány redukcionista gondolkodásmódja, amely abból indul ki, hogy a COVID-19 egy súlyos, fertőző járvány, amely nem hasonlítható össze a szezonális influenzával. A médiában sugárzott, rémületet keltő képek, amelyek a legsúlyosabb, halállal végződő eseteket és a koporsókat mutatják,

emberek milliárdjainak az emlékezetébe égtek bele.

A kormányzati felelősök és a WHO ezen a szemléleten alapuló cselekvési terve egyértelmű: a vírus okozza mindezt, ez ellen kell küzdeni bármi áron. Ehhez jön még az aggodalom, hogy az egészségügyi rendszer könnyen túlterheltté válhat, és esetleg nem lesz képes minden beteget ellátni, hacsak nem küzdünk a világjárvány ellen az ismert higiéniás intézkedésekkel, mint pl. a társadalmi távolságtartás, a maszkhasználat és a kézmosás révén, vagy akár drasztikusabb intézkedésekkel, mint a lockdown (teljes lezárás) vagy a kijárási tilalom. (…)

Ugyanakkor fájdalmas személyes, szociális, kulturális és gazdasági járulékos károk mutatnak rá egyértelműen arra, milyen komoly mértékben megszenvedik az életkörülményeink ezeket az egyoldalúan végiggondolt intézkedéseket.

Pont az RKI (Rober Koch Intézet) és a WHO látványos adatai bizonyítják, hogy a pozitív tesztet produkálók jó 20%-a tünetmentes marad, és a fertőzöttek fennmaradó 80%-a is legnagyobbrészt csak enyhe vagy közepes tünetektől szenved. Ilyen szempontból elengedhetetlennek tűnik, hogy további szempontokat is mérlegeljünk, és vitát kezdeményezzünk arról, hogyan lehet mindezt úgy figyelembe venni, hogy az élethez jobban alkalmazható cselekvési opciók is hatékonyan megjelenhessenek.

2. A szalutogenetikai gondolkodásmód arra a kérdésre keresi a választ: miért nem betegszik meg minden fertőzött, és miért nem alakul ki minden betegségből súlyos állapot? Mitől maradnak az emberek egészségesek?

Az egészség megértéséhez komplex gondolkodásmód szükséges. Az egészség egy ingatag egyensúlyi állapot a

szervezetet károsító tényezők, illetve az immunkompetencia néven összefoglalható regenerációs képességek valamint ellenállóerő között. Ezen szemléletmód szerint nem a vírus az egyedüli kiváltó oka a világjárványnak, hanem ugyanannyira a szervezet vírussal szembeni fogékonysága. (…)

3. A pszichoimmunológiai gondolkodásmód: Mit tesz velünk a betegségtől és a haláltól való félelem? Milyen hatása van a bátorságnak, és honnan merítsünk reményt és bizalmat?

Még az első lockdown alatt jelent meg Dieter Fuchs jegyzete a Stuttgarter Zeitung 2020. április 17-ei számában, amelyben az alábbiakat olvashattuk: „11,4 millió kiskorú gyermeket nevelő családot arra kényszerítenek, hogy egyszerre oldják meg a munkával, a tanulással és a gyermekgondozással járó feladatokat, miközben legnagyobbrészt izolálják őket azoktól, akik ebben a segítségükre tudnának lenni. (…) Semmibe veszik a gyermekek oktatásra, szabad mozgásra és társadalmi érintkezésre vonatkozó alapjogait. A társadalom súlyos árat fog fizetni azért, hogy a szülőket és a gyerekeket hónapokon keresztül ilyen teherrel sújtja. “

Azóta még hatványozottan több figyelmeztető hang szólal meg. És a felnőttek is nagy árat fizetnek mindezért. Egyre gyakoribb a depresszió, a krónikus betegek állapota romlik. A betegségtől és a haláltól való félelem, a megélhetés, a munkahely és a pénzügyi túlélés miatti nyugtalanság, az aggodalom, hogy kevésbé jó képzési lehetőséghez férünk csak hozzá – mindez rányomja a bélyegét a kedélyünkre.

Mit tehetünk ez ellen?

A napi fertőzöttségi és halálozási adatok közlése mellett miért nem kap a médiában az is hangsúlyt, hogy miből tudunk

bátorságot meríteni, és hogyan lehet az immunrendszert erősíteni?

A járvány második hullámának kezdetén például Harald Mattes intenzív terápiás szakorvos és belgyógyász, a Berliner Charité kórház professzora továbbá a Havelhöhe Kórház vezető orvosa a válságkezelésről a „kockázati rétegzésre" való áttérésre szólított fel. Nem arra lenne szükség, hogy kerekasztal mellett vitassuk meg az ilyen indítványokat, és lehetőséget teremtsünk arra, hogy a kreatív javaslatokat ellenőrzött körülmények között ültethessük át a gyakorlatba? Bizakodásra ad okot, hogy már most is próbálkoznak ezzel a fajta megközelítéssel. Ebben központi szerepet játszik az egyes polgároknak az egészségük iránt érzett egyéni felelősségtudata.

A hetvenes és nyolcvanas évek egészségügyi és rezilienciakutatásai, valamint a pszichoneuroimmunológiai kutatások egyértelműen bizonyították, milyen nagy mértékben befolyásolják, sőt károsítják az immunrendszert az olyan negatív érzések, mint a stressz, a félelem, a bizonytalanság, a tehetetlenség, a tartós aggodalom és kétségbeesés. Ugyanakkor az olyan pozitív érzések, mint a bátorság, a remény, a bizalom, a bizakodás, a közelség és a biztonságérzet erősíti azt. Nem utolsósorban pedig az is közismert, hogy az ima és a meditáció még válsághelyzetben is képes pozitív érzéseket kelteni és azokat stabilizálni.

4. A bázisdemokratikus gondolkodásmód: autonómia, részvétel és közös felelősségvállalás

Amikor az ismert amerikai informatikai szakember, Josef Weizenbaum az 1984-es, „orwelli" évben Németországban tartott előadásokat és adott interjúkat, arról is megkérdezték, hogy

a számítógép maga után vonja-e majd a megfigyelőállamok kialakulását. Ő ezt akkor csak megerősíteni tudta, és arról is beszámolt, hogy a kutatás-fejlesztés területén végzett munkáját teljes egészében az amerikai védelmi minisztérium finanszírozta. Ugyanakkor azt is egyértelművé tette (az interjú 1984-ben „Kurs auf den Eisberg"1 címmel jelent meg), hogy ha valóban létrejön a megfigyelőállam, az nem a komputerek hibája lesz, hanem az embereké, akik nem védik meg a szabadságukat. Hitler és Sztálin példája jól mutatja, hogy a megfigyelőállam létrejötte nem a számítógépek létezésétől függ.

A demokratikus rendszereknek a működőképességük megőrzéséhez egyfelől szükségük van a „szabadság vonzerejére" (Novalis). Másfelől az is fontos, hogy örömöt okozzon a máshogy gondolkodókkal folytatott párbeszéd, valamint a kerekasztalbeszélgetések, a polgári fórumok és a tisztességes vitakultúra.

Az oktatásban és a képzésben milyen feltételek szükségesek ezeknek a képességeknek a kialakulásához?

Az olyan oktatási szakemberek, mint Gerald Hüther régóta keresik a választ ezekre a kérdésekre. „Würde"2 című könyvében olyan oktatásért száll síkra, amely elősegíti, hogy a gyerekekben és a fiatalokban nagyobb legyen az emberi méltóság és a szabadság iránti tudatosság.

Hogyan sikerülhet azonban mindez, ha az állam által rögzített normák és előírások száma inkább nő, mint csökken?

Tekintsünk el teljesen attól az alkalmazkodási nyomástól, amely a mostani járványhelyzetben a gyerekekre és a fiatalokra hat. Az teljesen nyilvánvaló,

hogy ezen a területen különösen nagy érzékenységre és párbeszédkészségre van szükség, hogy a felelős pedagógusokkal, szülőkkel és hivatalokkal az óvodai és iskolai mindennapok kockázati rétegzésen alapuló kialakítását végre lehessen hajtani. Annál inkább érdemes az erre irányuló erőfeszítéseket helyben megtenni – az iskolai idő ugyanis értékes fejlődési időszak!

5. A spirituális gondolkodásmód és a világnézet kérdése

A Rudolf Steiner által alapított antropozófia a második világháborút követően jelentős eredményeket ért el a mezőgazdaság, az orvoslás, a gyógypedagógia és a pedagógia területein – nemcsak Németországban, hanem szerte a világon. Még ha ezek a teljesítmények tiszteletet és elismerést is váltanak ki az emberekben, a „szellemi felépítményével", azaz a Steiner által szellemtudománynak is nevezett spirituális gondolkodásmóddal szemben inkább értetlenül állnak.

Természetesen az uralkodó materialista-természettudományos gondolkodásmódban nincs helye a szellem antropozófiában és egyéb spirituális munkamódszerekben és filozófiákban képviselt tudományának. Az egyéni gondolkodás és cselekvés szempontjából azonban semmiképpen sem közömbös, hogyan gondolkodunk az emberről. Az egyes látásmódok és elképzelések másmás emberképpel rendelkeznek, és máshogy válaszolják meg az élet értelmére vonatkozó kérdést. Ugyanígy nagyban meghatározzák a halál és betegség kezelését, valamint a spirituális születés előtti és halál utáni élet (pre- és posztegzisztencia) elfogadását is. Az ez iránti tisztelet és tolerancia növelése az emberi kultúra alappillére.

Összefoglalás

Az itt bemutatott öt gondolkodásmód egy felhívás kíván lenni arra vonatkozóan, hogy a világjárvány kezelésében az interdiszciplinaritás és a különböző szemléletmódok nagyobb szerephez juthassanak. Az élet ugyanis összetett folyamat, ahogy az is, hogy mi szolgálja az életet. Továbbá, kockázat nélkül nem tudunk a szabadság és a méltóság irányába fejlődni. Ha a gondolkodásmódok és az azokból eredő cselekvési lehetőségek egymást kiegészíthetik, és az egyedüli véleményalkotási igény viszonylagossá válik, jobban ké pesek leszünk az életnek teljes komplexitásában eleget tenni. Amennyire fontosak a járvány megfékezéséhez az egyértelmű politikai keretfeltételek, ugyanennyire elengedhetetlen a lakosság ösztönzése az egyéni és közös felelősségvállalásra, valamint a helyben történő reális kockázatfelmérés.

dr. med. Michaela Glöckler és Andreas Neider – 2021. Húsvét

németből fordította Monori Dóra

Zsók Johanna Fanni, 8. osztály (tavalyi rajz)

Amikor megszületett bennünk az a gondolat, hogy az adventi szám fő témaköre a bizalom lesz, megkerestünk régi és jelenlegi szülőket, tanárokat, volt diákokat, hogy írnának-e arról, hogyan, milyen úton érkeztek ide, miért, és mi tartja itt őket. Mi az a forrás, amiből a reménységük, a hitük fakad és mi táplálja a pedagógiába, a közösségbe vetett bizalmukat a mindennapokban, vagy akár a nehéz helyzetekben, konfliktusokban. Volt, aki már az elején jelezte, hogy most nem tudja vállalni, hogy írjon erről, de voltak olyanok is, akik lelkesen vállalták, aztán később úgy alakult, hogy mégsem tudták megírni valamilyen okból. Ahogy közeledett a lapzárta, már látszott, hogy nem lesz most túl sok anyagunk ehhez a rovathoz... Amikor Berni írása megérkezett, nagyon örültünk neki és reménykedtünk, hátha mégis, mások is - de aztán mégsem... Gondolkodtunk, hogy ennek ellenére útjára indítsuk-e most ezt a témát, és arra jutottunk, hogy igen, fontos, hogy itt legyen köztünk, foglalkoztasson bennünket, élővé váljon a mindennapokban. És töretlen hittel és bizalommal reménykedünk abban, hogy legközelebb akár erről, akár másról több írás születik majd.

„SOKKAL TŐBBRŐL VAN ITT SZÓ...”

Amióta a Waldorf-közösség tagja vagyok – több mint 8 éve – sok történetet hallottam arról, ki, hogyan és miért talált rá erre az útra és arról is, hogy ki, miért hagyta el. Mi az, ami ide hoz, és ami itt tart minket hosszú éveken át? Tekintettel arra, hogy mi annak idején nem Waldorf-iskolába jártunk, saját tapasztalat híján az első, ami szükséges volt a hosszútávú elköteleződéshez, az a HIT. A szakirodalom, a nyílt napok, a végzett diákokkal történt beszélgetések, az előttünk járók tapasztalatai erősítették a választott pedagógiába vetett hitünket.

Nagyon fontos mérföldkő volt az osztálytanító személye is; rövid idő alatt meg kellett, hogy szülessen az a BIZALOM, amire építkezhetünk az előttünk álló 8 éven át. A bizalom itt számomra azt jelenti, hogy bízom benne – az osztálytanítóban, magamban, a kapcsolatunkban –, hogy az együtt töltött 8 évben felmerülő kihívásokat meg fogjuk olda-

Tőkés Kriszta, 6. osztály

ni, partnerként tudjuk együtt nevelni a gyermekeket. A bizalmat erősítheti a mindennapi életünkben a tiszta, időbeni INFORMÁCIÓÁRAMLÁS. Vagy akár meg is fordíthatom: ezek hiánya bizonytalanságot, később bizalmatlanságot szülhet. Ahogy telnek az évek, az is rendkívül megnyugtató, hogy a korábban könyvekben olvasott vagy előadásokon hallott fejlődési szakaszok megélésre kerülnek, a pedagógia gyümölcsei kézzel foghatóvá válnak gyerekeink füzeteiben és a lelkükben egyaránt.

A hosszútávú együttműködéshez szükséges még valami. Fontos, hogy legyen egy közös, élő KÜLDETÉS, amit időről időre megerősítünk, amihez lehet kapcsolódni, ami adja a belső motivációt a mindennapi tevékenységünkhöz, ami segít átlendülni a felmerülő konfliktusokon. Fontos lenne közösségünkben is tudatosítani a miénket.

Még az óvodai létünk alatt vált ismertté számomra, hogy nemcsak egy pedagógia mellett tettük le a választásunkat: sokkal többről van itt szó.

„Amikor Rudolf Steiner a Waldorf-iskolák felépítéséről beszélt, olyan közösségeket vázolt fel, melyek kettős célt szolgálnak: egyszer új, emberismereten alapuló oktatási formát valósítanak meg, és ezzel egy időben egy társadalmi kísérletet is végeznek, mégpedig arra vonatkozóan, hogy már most – ezen új közösségek általános elterjedését jóval megelőzően – próbálkozzunk meg az új szociális formák kialakításával. Tehát míg a Waldorf-iskolák tantermeiben az oktatás folyik, közben a szülők, tanárok egy olyan folyamat részesei, melyben a régi, hierarchikus formák átalakítása, és új, hatalom nélküli szociális formák kialakítása a cél."

Szőke Zsombor, 8. osztály

„Waldorf-közösségek azért jönnek létre, hogy olyan önfejlesztő közösségek jelenjenek meg a világban, ahol a közösség tagjai: a tanárok és szülők egyaránt, saját lényük nem szociális részével szembesülhetnek azáltal, hogy a többi ember tükröt tart számukra, ezáltal segítve az önismeretet és a hatalom nélküli szociális formák kialakulását." (Részlet Takáts Péter: Waldorf kalauz című könyvéből).

Nekem ez a tudat rengeteget segített, és éberségre tanított az elmúlt években, amikor egy-egy új vagy konfliktusokkal terhelt helyzetben találtam magam. Segített akkor is, amikor egy vállalási estre készülve azt tudatosítottuk, hogy nemcsak a gyerekeim iskolájának működését támogatom, hanem a Waldorf-mozgalom fennmaradását is egyben.

Gazda Bernadett

AJÁNLÓ

Néhány éve Henning Köhler egyik írásában bukkantam először Jesper Juul nevére; addig soha nem hallottam róla.

A nemzetközileg elismert dán család- és csoportterapeuta, tanár, számos pszichológiai problémáról szóló mű szerzője írói és tanácsadói tevékenysége mellett éveken át végzett családterápiás munkát horvátországi és boszniai menekülttáborokban. A világ számos országában működő *Familylab Assotiation* családsegítő szolgálat alapítója és vezetője volt.

Köhler meleg szeretettel és tisztelettel emlékezik 2019-ben elhunyt barátjára, Jesper Juulra: „...a hangja nagyon fog hiányozni. Lassanként elbúcsúzik a kritikus pedagógusok nemzedéke, akik az 1970-es évek felszabadító szellemét bölcsességgel töltötték meg, és átmentették a XXI. századba. Ebből a szellemből már nem sok maradt, de még mindig él."

Néhány elgondolkoztató, akár vitára hívó idézettel ajánlom az olvasók figyelmébe Jesper Juul könyveit, melyek közül magyar nyelven eddig az alábbi négy látott napvilágot:

Jesper Juul: A működő család
A nevelés új útjai

„Minden család számára a leglényegesebb kérdés: hogyan alakítsuk át szeretetteljes érzéseinket szeretetteljes viselkedéssé?"

„Pszichológiai szempontból már a közös szülői felügyelet fogalma is abszurdnak tűnhet, hiszen eleve az együttműködési készség és hajlandóság magas fokát feltételezi, ebből adódóan pedig jó adag rugalmasságot és alkalmazkodási készséget is. Mivel a legtöbb házasság éppen ezen tulajdonságok hiányának következtében vall kudarcot, jogos a kérdés, mennyire megalapozott az az elvárás, hogy a felek éppen válás esetén tesznek majd ezekről hirtelen tanúbizonyságot."

„Ha egy gyerek nem veszi figyelembe a szülei által kijelölt határokat, azért a szülők a felelősek."

„Vegyünk egy konkrét példát: ha gyermekünk az iskolában pszichoterror áldozata, akkor ebben az iskolatársainak, akik terrorizálják, és a tanároknak, akik ezt hagyják, természetesen egyaránt jelentős a szerepük. De – és ebben az esetben ez a DE nagyon hangsúlyos –, egy gyereket csak akkor terrorizálnak, ha nincs elég önbizalma. Márpedig az önbizalom vagy a jó önértékelés olyasmi, amire a gyerek családon belül tehet szert."

Jesper Juul : Gyerekkori agresszió
Az erőszakos viselkedés kezelése

„Az agresszív viselkedés akkor aktiválódik, amikor egy fontos kapcsolatunkban megakad az interakció természetes folyamata, és már nem érezzük azt, hogy értékesek vagyunk a társunk számára."

„A konstruktív agresszió olyan, mint a szexualitás és a szerelem. Az élethez

mindháromra szükségünk van: ezek adnak tartalmat kapcsolatainknak, hozzájárulnak az emberi lét mélyebb megértéséhez, és jobb életminőséget biztosítanak."

Jesper Juul: Falkavezérek
Szeretetteli irányítás a családban

„...a mai édesanyák úgy nevelik fel a fiaikat, hogy az megakadályozza a fiuk férfivá fejlődését. Pontosabban, olyan férfivá nevelik a fiaikat, akiket ők maguk borzalmas vejeknek tartanának. Oly módon elkényeztetik, túlságosan óvják, kiszolgálják és csodálják őket, hogy a fiaikat egész életük során elkíséri majd egy felelőtlen és gyermeki viselkedés, és az anyák mindezt azért tehetik meg, mert a férjük apaként nincs jelen a családban."

„Azok a gyerekek, akiket szeretnek és értékelnek, nem veszik semmibe a többieket, és nem érzik magukat se alacsonyabb, se magasabb értékűnek a többieknél."

„Proaktív egy felnőtt, ha képes saját céljainak és értékeinek megfelelően cselekedni ahelyett, hogy kizárólag a gyermek szavaira vagy tetteire reagálna. Empátia az a képesség, hogy egy másik ember lelkiállapotába bele tudjuk élni magunkat. A rugalmasság azt jelenti, hogy tekintettel vagyunk mind a gyermekben, mind a bennünk zajló változásokra – ahelyett, hogy mindig következetesek maradnánk. A gondoskodás és a párbeszéd lehetővé teszi, hogy észrevegyük a gyermek kívánságait, igényeit, ötleteit, érzéseit, és ezek szerint cselekedjünk – még akkor is, ha ezek a saját kívánságainkkal, igényeinkkel, ötleteinkkel és érzéseinkkel ellentétesek."

„Mivel többségünket jelentős mennyiségű bűntudattal és szégyenérzettel neveltek, nehezünkre esik a változás, mert úgy érezzük, hogy az, amit eddig tettünk, az rossz volt. Ahelyett, hogy a múlton rágódunk, próbáljunk meg inkább előre nézni, és kerüljük a vádaskodást. Ebben segítségünkre lehet, ha megértjük, hogy szégyen és bűntudat nélkül jöttünk a világra, és azok a felnőttek nevelték belénk ezeket az önpusztító érzéseket, akik semmit sem tudtak nálunk jobban. Lehet, hogy sohase szabadul meg ezektől az érzésektől, de ezek az érzések nem uralhatják az életét, és nem fogják egészséges irányba terelni. Ne táplálja ezeket az érzéseket engedelmességgel! Ha így tesz, akkor átadja őket a gyermekeinek, akik ezáltal erőtlenné válnak."

„Az egyenrangúság azt jelenti, hogy én mint társ vagy szülő a másikat, illetve a gyerekemet éppen annyira veszem komolyan, amennyire saját magamat. Meg kell próbálnom a feleségem, a férjem vagy a gyerekem kívánságait, álmait, ambícióit is a sajátjaimhoz hasonlóan kezelni, nem ignorálni őket és a következőképpen reagálni: „Szó sem lehet róla!", vagy: „Majd ha felnősz, beszélhetünk erről." Ez egy igen nehéz feladat, de megéri kipróbálni – gyerekekkel és felnőttekkel egyaránt."

Jesper Juul: Érted vagyunk
10 tanács szülőknek

„A felelősségtudat fontosabb, mint az engedelmesség. Ahhoz, hogy az engedelmességtől eljussunk a felelősségvállalásig, bizonyos értelemben pedagógiai paradigmaváltásra van szükség."

„A gyerekek és a kamaszok nem lesznek boldogtalanok, ha azt hallják, hogy

„nem". Csalódottak lesznek, azonban ez egészen más. A gyermekkor egy hosszú tanulási folyamat, amelyben a frusztráció és a tanulás során elért siker egymással elválaszthatatlanul összekapcsolódnak. A gyerekeknek érző és érzékeny szülőkre van szükségük, és nem szentimentálisokra."

Kuntz Orsolya összeállítása

Gyarmati Judit:
A szabadság geometriája

Bármerre is nézünk ma a világban, akár ha az egyre intenzívebbé váló természeti katasztrófákra, akár a szociális területen gyülekező nehézségekre, akár ha a gép-ember jövőbeni fejlődésének kérdéseire tekintünk, egyre nyilvánvalóbb, hogy új gondolkodásra van szükség. Az euklideszi geometrián alapuló gondolkodásunknak hála, óriási felfedezésekkel a hátunk mögött, a technika teljesen átszövi az életünket. De hogyan tovább? Hogyan lehet egy új gondolkodásmódot kialakítani? Képzeletünk mindig a múltban megtapasztaltakból fakad. Hogyan lehet mégis iskolázni a gondolkodásunkat, hogy valamit, ami a jövőből árad felénk, megsejtsünk, hogy nyitottak legyünk valami teljesen újra?
A Waldorf-iskolákban számos tanítási tartalom ezt a másfajta gondolkodást célozza meg, többek között a végtelen geometriájának, a projektív geometriának tanítása is. A szerző, több tanár kollégájával együtt, arra tesz kísérletet, hogy bevezesse az olvasót a tudati lélek geometriájába. Miközben átrágjuk magunkat a könyv gondolatain, netán elvégezzük a könyv szerkesztéseit, összekapcsolódhat bennünk az érzéki és érzékfeletti világ, és rájöhetünk, hogy a szellemvilág közelebb van hozzánk, mint gondolnánk. A projektív geometria elengedhetetlen a világ és az ember teljes megértéséhez. Egy újfajta látásmódot ad, amivel egy új világot építhetünk.
A könyv a Göllner-könyvek sorozatban jelent meg az Emil Molt Alapítvány támogatásával. Ára: 3400 Ft

Megrendelhető:
emil.molt.alapitvany@prwk.hu
Megvásárolható a Göllner Mária Regionális Waldorf Gimnáziumban

7. osztály tanulóinak alkotásai

KÉZMŰVES

KŐHALMI LUCA ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Filc karácsonyfa

Az igazat megvallva, ezt a kis díszt egyszerűbb elkészíteni; mint az elkészítését szavakba önteni... Azt hiszem elég egy pillantás ahhoz, hogy magértsd és kedvet kapj hozzá ☆

Szükséges anyagok:

- különféle színű filc darabok
  (az én karácsonyfám alul sötétkék, fölül világoszöld – amit itthon találtam
- olló
- erős varrócérna v. hímző fonal
- vastagabb, hegyes tű
- csúcsdíszek: (csillag alakú) gyöngy; gomb; egy sárga filcből kivágott kis ötágú csillag
  (határ a csillagos ég! ★ :)

Elkészítés:

1. A színes filcekből vágjunk ki négyzeteket úgy, hogy legyen 5db 1cm-es négyzet, 5db 1,5cm-es négyzet, 5db 2cm-es □, de itt még nincs vége, mert kell még 5db 2,5cm-es □, 5db 3cm-es □ és 5db 3,5–4 cm-es □.

(Nem baj, ha a vonalak nem teljesen egyenesek vagy, ha a négyzetek kicsit kisebbek/nagyobbak az előírtnál. Az eredmény így is nép lesz! Sőt!)

Egy sötétebb filcből (ez lesz a törzs, alul) vágjunk ki 4-5db 1,2 cm-es négyzetet.

2. Fűzzük be a tűbe a fonalat, a fonal végeit húzzuk össze, és kössünk csomót (= dupla szállal fogunk dolgozni!)

3. Szúrjuk át a tűt a fatörzs négyzeteinek [x] közepén, fűzzük őket a fonalra.
Majd szúrjuk át a tűt a legnagyobb (4x4) méretű fik négyzetek közepén, felfűzve őket a fonalra.
Így folytassuk a többi négyzettel, a nagyobbtól a legkisebb méretűig haladva. (A soron következő négyzetet közben mindig fordítsuk el egy negyed-fordulattal!)

4. Végül fűzzük fel a csúcsdíszt ★ is a fonalra. Vágjuk le a tűt, és kössük össze a két fonalvéget egy csomóval. És kész!

Krisztus Urunknak áldott születésén

Berkesi Sándor

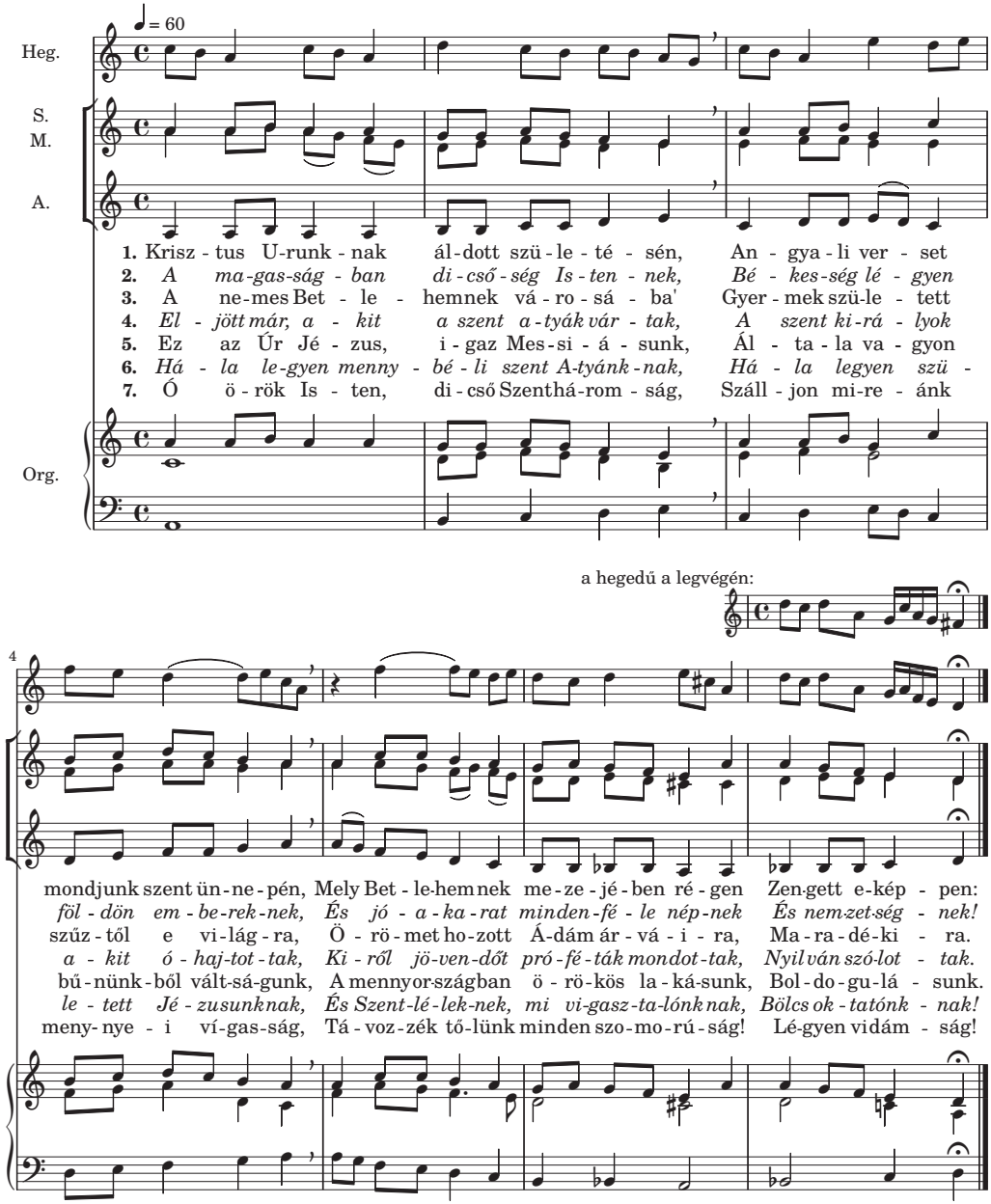

Díóhéj
A Weöres Sándor Oktatási Kulturális
és Szabadidős Egyesület kiadványa

Megjelenik 100 példányban

Honlap: www.waldorf-godollo.hu
Facebook: Gödöllői Waldorf Hírek

Főszerkesztő: Fábián Zsuzsa
Szerkesztők: Forgács Erzsébet,
Kecskés Judit, Kuntz Orsolya,
és Skoda Mercédesz
Tördelő: Skoda Mercédesz
Lektor: Petrícsák Judit

A borítón Ruszkay Andrea műve látható